

Молода Україна

журнал української демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ XXVIII

ВЕРЕСЕНЬ — 1978 — SEPTEMBER

ч. 270

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C.
Y2A 6X3

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warren, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

MOLODA UKRAINA

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді.

Голова ЦК: В. ПЕДЕНКО

Редакція Колегія:

В. Вакуловський, Л. Ліщина,
М. Смик, Ю. Криволап,
Л. Павлюк, В. Родак,
О. Пошиваник.

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: V. PEDENKO
18 Henderson Ave.
Thornhill, Ont., Canada
L3T 2C0

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні 7.50 доларів
Ціна одного примірника: 75 центів

В Австралії 5.50 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 55 центів

В Англії і Німеччині 6.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 60 центів (америк.)

В усіх інших країнах Європи 5.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 50 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки 4.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.
За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадійських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,
Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — Яр Славутич, О. Гай-Головко. С. Голубенко — М. Березовський — визначний майстер оперової та церковної музики. А. Галан — Прогулянка. А. Юриняк — Лада. Тарас Ско — Два запорожці. М. С. — Українці в Польщі. Л. Терещенко — Про герб міста Києва. С. Підкова — Соловейко і мовознавець. Г. Вайгель — Геть дерев'яну зброю. А. Лисий — Мусиши чи не мусиш? О. Татко — Словення мрії — подорож в Україну. М. Луппо — Чи потрібна школа українознавства. О. Зозуля — Із сторінок преси. Сторінка Юн. ОДУМ-у.

На обкладинці: Фрагмент з "Гуцулки". Виконує танцювальний ансамбль ОДУМ-у в Торонто "Веснянка", кер. Микола Балдецький.

Яр СЛАВУТИЧ

ВЕЛИЧКО В ЖУКАХ

(Уривок з утраченого твору)

Так от яка тепер вона,
Онука Хведора! Щоднини
Степами бродить, як мана,
І лет під хмарами орлиний
Проводить зором, крейдяна.
То йде, то спиниться, німовна,
Закам'яніє на горбі,
То сльози ллє, відчаю повна,
То знов на зарві у журбі
Безкраю пісню виливає.
Такого дня уже немає,
Що не ходила б у степи
Ця вбрана рутою царівна.
Горюй, покутуй і терпи,
Тужлива Мотре Жученківна!
(Либонь, по матері...). Ачей,
Покійний батько Кочубей
І не впізнав би сумовиту
Свою заплакану дочку.
Колись веселу і гнучку,
Що парубоцькому півсвіту
Будила кров, ятрила млостъ...
Гай-гай! Перевелось бувалля.

Не та, від соку пружна, бростъ!
Не та квітуча, гожа краля!
І до письмового стола
Козацький пискар присідає.
Юнацьких сил уже немає
Прогнати хмурноту з чола.
Скриптило перо, скриптило гусине —
Про битви, чвари, татарву,
Про те, коли дейнецтво псине
За гроши славило Москву...
Сидить похилений Величко,
На Мотрине погляне личко
І знов — до пер і до листків,
І знову пише, пише, пише
СКАЗАНІЄ про козаків.
Хай слава спомини полише
Нащадкам — на віки віків!
А за вікном — вітри юрбою
Та діти граються у Січ:
Ростуть, готовуються до бою...
Пливе життя крізь день і ніч.

Запоріжжя, 1943.
Друкується вперше

Сергій ГОЛУБЕНКО

М. БЕРЕЗОВСЬКИЙ – ВИЗНАЧНИЙ МАЙСТЕР ОПЕРОВОЇ ТА ЦЕРКОВНОЇ МУЗИКИ

Передчасно обірвана талановита творчість високообдарованого українського композитора Максима Березовського була дорогоцінним вкладом в українську музичну спадщину XVIII століття, вона започаткувала до того незнаний у ній оперовий жанр, злагодила багатьма творами церковної музики, яку далі розвивали і продовжували молодші сучасники композитора Бортнянський і Ведель. Виступом Березовського розпочався український ренесанс XVIII століття на музичному полі, як трохи згодом виступ Котляревського знаменував ренесанс на полі літературному.

Максим Березовський народився 27 (16) жовтня 1845 року в Глухові, на Чернігівщині, за п'ять років перед тим, як це місто знову стало гетьманською столицею, на цей раз Кирила Розумовського. З юних дитячих років виявив Березовський велику любов до музики і співу, захоплено слухав народні мелодії, милувався чарівною українською піснею, співав у церковних хорах.

Після навчання у глухівській школі, дальший шлях розвиненого і цікавого до мистецтва юнака простягся до Київської Духовної Академії. Там він уперше познайомився з італійською музикою, яка була знана і люблена в цьому високому навчальному закладі. Талановитий юнак звернув на себе загальну увагу своїми подивугідними здібностями, музичним смаком, вийнятково гарним співом і майстерною грою на скрипці, а зокрема творчим обдаруванням і вмінням створювати власні самостійні композиції.

Як багатонадійного учня, Березовського заразували співаком у Двірську хорову капелю в Петербурзі. У ній він здобув музичне виховання під доглядом капельмайстра Цоппіса, в особі якого знайшов гарного вчителя і наставника.

Італійський композитор Франческо Цоппіс був у той час двірським композитором і капельмайстром капелі цариці Єлизавети, одруженої з Олексієм Розумовським, братом гетьмана. У Пе-

тербурзі Цопліс створив багато опер, головніші з яких "Вологезо" і "Жертва Авраама". Він належно оцінив велике музичне обдарування Березовського і всіляко сприяв його всеобщому розвитку. Своїми музичними осягами молодий Березовський викликав захоплення всіх, хто його зізнав, а як співак-соліст виступав в Італійській опері, що грала в Оранієнбавмі, коло Петербургу. Не раз приїздив він на Україну, перебував у рідному середовищі, слухав високопоетичні народні пісні, які завжди робили на нього велике враження, були джерелом його творчого на-дихнення.

Для глибших студій в ділянці композиції, Березовський у 1764 році був відряджений на державний кошт до Італії і довершив там свою музичну освіту під керівництвом знаменитого італійського теоретика музики падре Мартіні Старшого у Філармонічній академії в Бельоні, де в той час студіював також молодий Вольфганг Амадей Моцарт.

Франціканський монах Джіованні Баттіста Мартіні, людина універсальних здібностей — історик музики, педагог — контрапунктист, композитор духовних і світських музичних творів (ораторій, месс, органних і клавесинових сонат, концертів, камерних дуетів для співу, хорів з інструментальним супроводом, інтермедій "Дон Кіхот" і "Вчитель музики"), капельмайстер, співак, скрипаль, майстер гри на клавесині, член і фактичний керівник Філармонічної академії в Бельоні стояв у центрі музичного і громадського життя Італії XVIII століття. Його ім'я носила консерваторія і міська бібліотека в Бельоні.

Під досвідченням наглядом падре Мартіні, Березовський далі розвинув свій талант, вдосконалів і поглибив знання і техніку гри на скрипці, а як композитор старався зберігати свою українську індивідуальність у музиці, мати завжди власне самостійне обличчя у своїй творчості. Панівні в Бельонській академії добре музичні традиції гарно впливали на розвиток його таланту, що одразу розкрився у творах, позначеніх сувірим і рівночасно чаруючо-гарним стилем.

Обдарованість і музичні успіхи створили Березовському велику популярність. За великий талант і оригінальність у композиціях, його високо шанували італійські музики.

У Бельонській академії склався давній звичай вирізьблювати ім'я одного найздібнішого учня на мармуровій дощі. Конкурентами на цю почесть по клясі падре Мартіні були Березовський і Моцарт. На конкурсному іспиті переміг Березовський і його ім'я було вписано на дощі пошани. Він був у 1771 році обраний почесним членом академії.

Березовський скінчив академію створенням опери, якій судилося бути першим оперовим твором, що його скомпонував українець. Сюжетом для своєї опери Березовський обрав драму відомого італійського драматурга П'єтро Метастазіо "Демофонт".

Драма відтворювала похмурий мітологічний переказ про те, як для викуплення своїх гріхів, нарід Фракії змушений приносити Аполлонові людські жертви. Фракійський цар Демофонт ви-

значає черговою жертвою Дірцею, доношку Астора, таємно одружену з сином царя Осмідом, що його цар хоче одружити з фрігійською принцесою Ірсилею, в яку закоханий молодший брат Осміда Неад. Осмід відчайдушно старається врятувати приречену на смерть кохану дружину, але батько невблаганий. Дірцею роздягають і кладуть на жертвівник у храмі. Жрець заносить над нею жертвівничий ніж і домовляє слова ритуалу, щоб принести її в жертву. В цей момент до середини храму вбігають батько і чоловік Дірцеї. Безмежно люблячи дружину і матір своєї дитини, Осмід готовий поділити з нею її долю. Глибина переживань сина пом'якшує суворе серце батька-царя і він відкликує своє рішення щодо принесення в жертву Дірцеї, а Аполлон відмовляється від дальших людських жертв, вважаючи, що фракійці викупили свою провину.

Твір "Демофонт" Метастазіо написав у 1733 році з нахилом до класичної трагедії і з вишуканою простотою ясним та прозорим словом у легких віршах, конкурюючих свою музичністю з супровідною музикою зобразив перебіг подій.

На слова цієї драми композитор Нікколо Йомені написав одноіменну оперу, виставлену в 1743 році в Падуї. Сонет виявився такий популярний, що опери про Демофонта почали творити також інші музики. В різний час такі опера створили композитори Актоніо Кальдара, Леопольд Лео, Христофор Валлібальд Глюк, Карл Граун, Джузеппе Сарті, Нікколо Піччині, Паскаль Анфоссі, Джіованні Паїзіелло, Гаетано Пуньяні, Камільо Федерічі, Люїджі Керубіні, Тарсі, Брунетті.

На закінчення своїх академічних студій, Березовський у 1773 році на слова Метастазіо створив оперу "Демофонт". Драма Метастазіо давала багато сцен, сповнених вийнятково глибокими переживаннями і душевними стражданнями героїв. Муки Осміда, враженого думками про можливість загибелі найдорожчої для нього Дірцеї, що обдарувала його дитиною, страждання Неана, в якого хочуть відібрati його кохану Ірсилю і її особисте горе, врешті драматичні переживання Дірцеї, яка лежить на жертвівнику, приречена на смерть, чергувались з іншими сценами, сповненими мелодраматичного напруження. Трагізм ситуації окреслив Березовський відповідною музикою, яка виявляла міцний італійський вплив, але не була позбавлена українських мелодій народньої пісні, що пом'якшували і злагіднювали її похмуре звучання.

Прем'єра опери Березовського відбулась у 1773 році в Ліворно, в дні карнавалу. Жіночі партії опери виконували К. Маттен і К. Спічі, чоловічі партії — Дж. Веролі, Ф. Поррі, Дж. Аффері, В. Ніколіні. Балетмайстром на виставі був Ф. Туркі. У музично вибагливої італійської публіки опера мала великий успіх, хоч в репертуарі театрів були й інші твори про Демофонта, і це свідчило про майстерність Березовського як оперового композитора.

Писав він також твори церковної музики і, сумуючи за батьківчиною, надсилає їх додому. Відомий знавець церковної музики, видатний історик церковного співу, автор численних науково-

вих праць, священик о. Дмитро Розумовський у книзі "Церковний спів у Росії" відзначив такі з праць Березовського: "Літургія", концерт "Отрічну серце мое", "Слава в вишніх Богові", "Милість і суд воспою Тобі, Господі", та "Причастні стихи". Позначені простотою, приступністю, вишуканістю та бездоганністю під мистецьким оглядом — ці твори з одержанням їх з-за кордону були не тільки прийняті і розучені, але і виконувані при тодішньому дворі. Ім'я Березовського стало відоме цілій Росії. Його концерти розучували всі шанувателі церковного співу.

Опера "Демофонт" мала великий успіх в Італії. Багато італійських музичних академій обрали Березовського своїм членом.

Увінчаний славою, композитор у 1774 році залишив Італію і відплів до Петербургу зі світлими надіями, що його велике обдарування створить йому і відповідне становище. Італійці тепло прощались з ним, пророкуючи йому велике майбутнє.

Але в Росії композитора прийняли не гостинно. Через закулісові махінації двірських інтриганів, бездарних музик, що заздріли Березовському і боялись його кункуренції, молодого композитора, недосвідченого в темних діях катерининського двору, відтіснили набік. Він був приписаний до Двірської капелі з малою оплатою без певної посади. Ця неувага дуже вразила його м'яку вдачу.

Не знайшовши ні від кого підтримки, залишений в оточенні чужих людей, відірваний від України, в якій мав змогу черпати джерела свого надхнення, він пробує зайнятись дальшою творчістю в ділянці церковної музики, творить композицію "Вірую", духовні концерти (канатти), прекрасні зразки хорового мистецтва XVIII століття, як "Не Отважи мене в час старости" та інші твори великого таланту. Сила почуття разом з простотою музичного вислову, цілковита погодженість музики зі словом, новітність форми в самій будові концертів, загальна творча оригінальність і висока композиторська техніка проїмали ці твори.

Засуджений на злидні, відчуваючи неможливість застосування своїх творчих сил для України, відірваність від неї. Березовський бачив, як з часом згасав його талант та гинула творча енергія і просив відпустити його на Україну.

Щоправда, всевладний катерининський фаворит Потьомкін носився один час з думкою заснувати музичну академію в Кременчузі, на батьківщині Березовського і зробити його директором її, але цей проект лишився нездійсненим.

Приречений на бездіяльність і поневіряння, вражений вістками про нищення в Україні її останніх вольностей і про погром Січі, доведений до відчая і тяжкої душевної кризи, Березовський під час тяжкої недуги в зовсім молодому віці 31 року 2-го квітня (22 березня) 1777 року відібрав собі життя.

Була це велика втрата для України. Як композитор, він був першим українцем, що створив оперу, при чому так майстерно, що при наявності численних інших опер на ту саму тему про Демофonta вона мала захоплене сприйняття в

роздірливих і вимогливих італійських слухачів. У ділянці церковної музики, Березовський був одним з найвизначніших авторів духовних концертів — канат, цих прекрасних зразків хорового мистецтва XVIII століття, творцем питомого українського хорового стилю в духовній музиці і разом з Веделем очолив новий напрямок у партесному співі. У своїх творах він прагнув до суворого погодження музики з текстом і цим особливо знамені його концерти і те зворушливе враження, яке спровадяє їх музика. Так само Березовський досяг розв'язання складнішого завдання — поєднання простоти з вишуканістю. При наявності в його творах українських мелодій, в них помітний великий італійський вплив.

З численних творів Березовського більшість залишились у рукописах і лише два — "Вірую" і концерт "Не Отважи мене в час старости", через 50 років після його смерті, видала капеля. З духовних творів, крім цих двох, найвідомішими є 17 концертів. Усі вони написані для великих солідно організованих хорів і мали у свій час великий успіх.

У світовій музичній літературі про Березовського писали: Страффорд в "Історії музики" (1838), Фетіс у "Біографіях універсальних музикантів" (Паріж, 1860), Л. Саккеті в "Нарисі загальної історії музики" (1883), Арей фон-Доммер у "Керівництві до вивчення історії музики" (1884) і зовсім нещодавно Р. Моозер у "Літописах музики і музикантів у Росії у XVIII столітті", том II (Женева, 1951). В Україні відома праця про Березовського — М. Олексієва у збірнику "Посів" (Одеса, 1921).

У післяреволюційних роках в Україні творчість Березовського і його славних сучасників Бортнянського та Веделя, як релігійна, незаслужено замовчувалась аж поки після війни в обороні її не виступив Максим Рильський, вказуючи на її глибоку народність і своїм рішучим виступом сприяв реабілітації всіх трьох видатних композиторів і поновному виданню їх творів. Тоді знов пробудилося зацікавлення до Березовського і його творчість стала предметом уваги громадянства і преси, зокрема цікава стаття Ю. Кедиша про єдину оперу Березовського вийшла в 1966 році в "Советській музиці". окремі українські публікації про Березовського появлялися у Канаді і Америці.

• Нам ніхто не допоможе, крім нас самих. Вимога демократичного вирішення усіх проблем — єдина альтернатива для кожного українця-громадянина.

Валерій Марченко
Урал, 1975

**

• Як кожний патріот я гаряче люблю свою батьківщину — Україну — і свій народ — український — і вважаю себе зобов'язаним віддавати свої сили, поперш за все, йому — моєму народові.

Петро Григоренко
Бонн, 5 травня 1978 р.

А. ГАЛАН

ПРОГУЛЯНКА

Дніпро, щедро посыпаний місячним сріблом, у деяких місцях має багато заток. Ці затоки любить риба, рибалки й звичайні "прогульковці". Тут, так би мовити, на місці й ресторан, і нічліг (у кущах, на березі), а крім того, дуже далеко від похмурої дійсності — побудови соціалізму...

Рибалки — наші надійні приятели. Вони мусять здати якусь там плянову кількість риби за сезон, але невід, на щастя, не замикають наніч у коморі, він — власність рибалок, джерело їхнього приватного добробуту... Досить телефонного дзвоника до голови риболовецької артілі, натяку на те, що, мовляв, сьогодні добра погода, не завадило б покататись, і — четверо дядьків уже майорять увечері на протилежному боці Дніпра, чекаючи на товаришів з міста...

І ось невід великим півколом закриває затоку, вихід на головну течію. Кілька "храпал" женуть полохливу рибу в Дніпро. Вона залишає затишну затоку й спішить вирватись із страшної зони, де в воді наче гуркотить грім. Але риба натрапляє на нитяну стіну й там заплутується. Більш, як один раз, рибалки невода не закидають, бо ж гистачить. Зразу вправні дядьки патрошать частину ще живої здобичі, миють її, а тоді кладуть у великий казан і варять ні з чим не зрівняну "дніпрову рибу". Звичайно, дядьки захопили з собою і картоплі, й цибулі, й перцю, словом, усе те, без чого юшка не юшка.

Про тарілки нема мови. Вони зовсім не потрібні на березі Дніпра. Півтора десятка дерев'яних ложок, паруючий казан всередині і... вовчий апетит, чи ж цього не досить для повного задоволення прогулянкою?

Наївшись, дядьки починають співати пісень. Але треба сказати, що "співуча нація" досі не визнає пісень сучасних, зокрема, про "Катюшу" й про "Любиму уліцу". Сивою давниною віє від тих дядьківських пісень, віє "козаками", "могилами на полі", "дівчатами, що коні напуваноють"... Гарні ці пісні і невмирущі, як сама Україна.

Хлопці й дівчата на березі Дніпра, змодернізовані й скомсомолізовані до деякої міри, все ж таки лишилися українськими хлопцями й дівчата, з великим сантиментом до минулого, з глибоко захованою своєю окремішністю. Недарма Остап Вишня писав: "На службі не віруємо, а вдома віруємо"... Завтра кожен "будуватиме соціалізм" у своїй галузі, але сьогодні ніяких соціалізмів, навіть згадки про них. Хібащо хто жартома скаже: "А цілуватись за кущем п'ятілітнім пляном не передбачено"... На це відповідали: "Треба внести поправку до пляну, бо й як же без поцілунків збудуєш соціалізм?"

Дніпровська затока ласково хлюпочеться коло берега. Берег стрімкий, але невисокий. Розпалили багаття спочатку невеличке, для юшки, а далі

знайшли десь цілу суху деревину й вона спалахнула вся зразу, тріскотячи й розсіваючи іскри навколо.

— Ще припечуть нас за це багаття, — говорить якийсь надто полохливий прогульковець. — Адже є попередження, щоб не розклали великого вогню.

— Нічого, — відповідає оптиміст. — Кому охота їхати з міста на цей острівець уночі?

— В крайньому разі, можна буде перейти на інше місце й сказати, що багаття не наше, а ті, що його розпалили, втекли...

Юшка підварювалась кілька разів. Дехто вже переспав під кущиком, під час сну набрав апетиту й потягнувся за ложкою. Та й єсться ж на тому дніпровому березі! Навіть дівчата, од віку тендітні сотворіння, наче кидають юшку за себе... Коли б показати американцеві отой казан, що з ним упоралося дванадцятеро людей, американець би не повірив, бо там містився раціон при наймні на двадцять п'ять осіб.

Нарешті, всі потомились. Навіть витривалі дядьки-рибалки захропли тут же, на пісочку, щоб було тепліш. А земля суха скрізь. Не простудишся, не схопиш нежиті. І прекрасно відпочинеш після праці, після задушливого міського повітря. А додому повернешся з рибою, яку рибалки велиcodушно віддають городянам...

В Америці також є де відпочити. Природа гарна й тут, не бракує ані парків, ані озер. Бракує лише казана з "дніпровою юшкою", яку не може замінити жодний найсмачніший бульйон, з пиріжками на додачу...

БАТЬКИ, ЧИ ВИ ВЖЕ ЗАПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ

ДО "РІДНОЇ ШКОЛИ"?

ЯКЩО НІ, ВПІШІТЬ ЇХ НЕГАЙНО!

ВИЙШЛА З ДРУКУ КНИЖКА

Василя Чапленка

**"МОВНА ПОЛІТИКА БІЛЬШОВИКІВ,
СПРОБА ІСТОРИЧНОЇ АНАЛІЗИ",**

Нью-Йорк, 1976 р.

Ціна одного примірника 3 дол. 50 центів.

Замовляти:

MRS. ANNA KRAWCZUK,
26 William St., Maplewood, N. J., U.S.A.
07040.

А. ЮРИНЯК

ЛАДА

(Закінчення з 268-го числа)

Поза тим усім на стор. 452 Віра Ворскло ще раз вернулася до свого "лінгвістичного чародійства", дотепно вияснюючи читачам — де корінь жіночої ніжності і звідкіль пішло слово *чарчина*... Щоб не зупинятись на лінгвістичних винаходах авторки довше (бо про це вже попереду сказано), вдамся відразу до цитат.

"Жінка зроблена із кости,
А точніше — із ножа,
І тому вона є гостра
І здаватись не бажа.

Бож ребро на ніж подібне,
Плескувате теж, як ніж,
Менше шліфувати потрібно —
Ніж змайструєш найскоріш.

Жінка гостра і дряпіжна
І здаватись не бажа,
То назвали її "ніжна",
Ніжна, бо вона — з ножа!" (452)

"Що на світі чари чинить?
"Чари чине" — це "чарчина".
Срібна чара, — в ній — вино.
Чари їй чинить дано.

Як хильнеш ту срібну чару,
Зразу мрій химерних хмари
Світ малюють весь відмінно,
Навіть море — по коліна!

Так чарчина очарує —
Світ весь щастям розмалює.
Ось чому вона чарчина:
Бо предивні чари чинить". (452)

Із названих вище (див. червневе ч. "М. У.") дев'ятьох часткових тем II-ої частини збірки (бо загальна, "наскрізна" тема "Лади" вже в 1-ій частині нами формулювана як "*Наш світ, наш дух, явлений в слові*"), тему матері достатньо висвітлено в 1-ій частині, на темі людини, любови й кохання, також на темі природи не будемо зупинятися, ощаджуючи місце і час для тем специфічних у Ладі, а саме: тема критики й самокритики, тема Бога і релігії, школи і родини, тема Канади.

"*Критика і критиканство*" — так зветься вірш (стор. 342), присвячений першій з повищих тем. Авторка слушно протиставляє критику і критиканство як "зовсім речі протилежні". Бо:

"Критик критикує завжди,
Щоб поліпшити вальори,
Щоб краса була в них справжня,
Щоб ще кращі стали твори.

Все суттєве, самобутнє
Він шукає завжди в творах
І керує у майбутнє
Дум недоткані узори".

Цілком інакше підходить до творів критикан:

"Або хвалить все без міри,
Або нищить безоглядно
І з автора "здирає шкіру".

Критиканство повне злоби —
Негативне тільки бачить
І тому не до вподоби
Ні вальори, ні удачі".

Теми Бога та релігії і школи та родини, беручи їх "не на філософських вершинах", а в аспекті суспільно-виховної діяльності, тісно пов'язуються і завжди були, є і будуть, вельми важливими (щоб не сказати рішальними) в житті людства.

На 388 стор. ми бачимо вірш із знаменним заголовком "Дитина потребує Бога".

"Дитина потребує Бога більш усіх,
Бо світ її на кожнім кроці ранить;
Вона життя має все з утіх,
А зустрічає скрізь — розчарування!

Дитина потребує ідеал,
В якім нема ѹ однієї вади,
Який чудесний, чистий як кришталь —
У нім вся правда і краса, принада.

"Дитині Бог найбільш потрібний,
Він потішає, захища.
Безбожність вбити дитину здібна —
З страху калічіє душа". (Ст. 394, вгорі)

А на стор. 395 читасмо мудрі поетичні строфи, що починаються рядком "Перше слово"...

"Перше слово в світі — Бог
Він веде до перемог.
Він дає життя, здоров'я,
Все напоює любов'ю.

Бог дає буття природі.
Він — у звуці, у акорді.
Бог витає в кожнім слові,
Він — всього буття основа!

Бог все чує, Бог все бачить,
Він невидимий неначе,
Все, що є, це Бог, де Ява
І Йому найвища слава!"

Звичайно, ці твердження заперечують не лише марксо-леніно-брежнєвські апологети шлунку, але й західні ліберали, радикали та вся снобівська братія т. зв. вільного світу. Так за те ж вони мають сумнівну приємність іздити і ходити з кількома парами охоронців і все таки час до часу платять данину червоним безбожникам відрізаним вухом чи потрощеними вдругез ногами.

Школа й родина — це така важуча, визначальна ділянка життя суспільства, що нам би хотілося ширшої і глибшої прослави її поетичним словом, упарі з осудом гнівним словом сатири скандално-сумної практики більшості публічних шкіл західнього світу, проваджених недовченими ліваками-нігілістами.

Тому на цьому місці доводиться пожалувати, що шановна авторка так багато місця (понад 120 сторінок) зайняла своїми "лінгвістичними домислами — здогадами": тут бо справдилася рація знаного резонерського вислову "гарного потроху". (В І-ій частині нашої рецензії ми подали декілька влучних лінгвістичних пошукув — домислів і наголосили вартість пionerської ініціативи Віри Ворскло в цій ділянці. А тепер мусимо таки додати, що збірка "Лада" набагато виграла б, коли б згадані вище "словопошуки" авторка була добре пересіяла, залишаючи лише третину їх).

Вертаючись до теми школа-родина, все таки мусимо додати, що ідею поєднання (в аспекті виховання) школи й родини, вщеплення дітям основних принципів загальнолюдської моралі й трудової дисципліни, — авторка "Лади" наголосила з яскравою виразністю. Ось пара цитат:

"Школа найперша — це батьківський дім,
Де мати нас вчить кожну мить
Любить Україну і Бога і з Ним
Прекрасне в житті все творить". (Стор. 456)

Особливо імпонує нам авторчине підкреслення ваги материнської ласки і взагалі виховання любовного, а не "дряпіжного" (що не мусить одночасе, сповзти до потурання дитячим забаганкам).

"Найкращий учитель — це мами любов,
Що ласкою виповнить день,
Де кожне словечко, мов казка з дібров,
І праці навчить і пісень". (Там же)

Тема Канади представлена в збірці не менше як десятком поезій; з них як найбільш мистецькі значущі наземо такі: Канада — це "роздолля" прерій... (406). "Канада — мозаїчний взір..." (407), "Краса Канади горда і сурова..." (411). Для ілюстрації наведемо тут з них початкові строфі.

"Канада — це роздолля прерій,
Річки, озера і ліси.
Канада — це у всесвіт двері,
Де світло думки і краси".

**

"Канада — мозаїчний взір —
Складається з народів-зір,

І кожний — інша фарба в скерці:
Живе, велике, творче серце!"

**

"Краса Канади — горда і сурова,
І гори тут, немов богатирі.
Величні гори, дикі, горді гори,
Що стережуть ліси і пустирі".

Поетична збірка "Лада" містить чимало вартісних і цікавих змістом поезій, що їх ми не потрапили досі втиснути в ту чи іншу "тематичну шухлядку". До них насамперед належать дві поезії на тему — сказати б так — лиха з достатку. Ось цитати з них:

"А наша природа і щедра і мила
— — — — — — — — —
Давала нам все, а змагатись не вчила...
— — — — — — — — —
Природа приспала, природа нас вбила,
Не вчила змагатись, дерзати, творить.
Вона не стала ідей горді крила
І нас не навчила по-творчому жити!"

(Стор 46, внизу)

Це саме твердження читаємо в поезії на стор. 64, угорі:

"Україна щедра, мила нас розніжила і вбила
— — — — — — — — —
І садками і гаями, жайворонком, солов'ями,
Перший ворог найлютіший — наше серце
найніжніше,

Бо керує в нас не розум, а емоції та слізозі".

Ледве чи наважиться хто з нас заперечити таку самокритику.

На стор. 240 в поезії "Велика людина" читаємо:

"Велика людина не та на землі,
Яку гойне щастя вхопило на крила
І понесло на найвищі шпилі,
Де слава і радість розстелюють килим,
— — — — — — — — —
Людина велика на світі лиш та,
Яка не дісталася від долі нічого —
У неї була лиш надія й мета
Та віра незламна в свою перемогу".

Слухні думки, і форма вислову їх нам подобається.

А невеличкий вірш великої рації "Всі люди різні" (стор. 247) ми таки подамо увесь:

"Всі люди різні, як рослини:
Троянди тут і кропива.
І їх призначення відмінні —
Подібності у них нема.

Людей прерізні є породи:
В них інший вигляд, інший зміст.
В них різні розум, сила, врода,
Відмінний сприт, характер, хист.

Хто хоче всіх людей на світі
Переробить на свій копил,

Різниць той нищить самоцвіти
І творить попіл з них і пил.

Життя не терпить зер, повторень, —
Повторення — це трафарет.
Життя з різниць могутність творить,
З різниць, немов з нових плянет".

Свій далеко не повний розгляд змісту "Лади" хочемо закінчити авторчиним *кредо*, уйнятим у віршовані рядки на стор. 442, "Не засмічуй смутком..." Здебільша ми не радо приймаємо явно виражений дидактизм у поезії: для цього краще надається публіцистична проза. Але в данім випадку нас полонить авторська щирість. Псеза тим ця річ вичерпно характеризує письменницьку настанову авторки, її *творче кредо*.

"Не засмічуй смутком сторінок паперу,
Не засмічуй смутком сторінок книжок.
Бо вбиваєш в душах радість легкоперу
І змітаєш щастя із думок-стежок!"

— — — — — — —
Ти навччись кувати позитивну вдачу
Замість нарікання, скарги і тривог,
Вмій у кожній речі гарне щось побачити
І знайти в поразках зерна перемог".

Читаючи поезії Віри Ворскло в обох її збірках (перед появою "Лади" вийшли в світ "Листи без адреси"), глибоко переконуємося, що *мистецтво слова дає нам найбільше шансів зберігати українство*, тобто зберігати себе як духових істот. Діяльність людини в матеріальній площині, яку то діяльність добре окреслює американське слово *job* (джаб) — це діяльність для збереження *нашого тіла*, фізичної оболонки, в якій міститься індивідуальна "іскра божа" — наша духована істота. Ця фізична оболонка потребує харчу, життя, медицини і т. ін. Але це не основа нашого "Я": основою є ота частка божої подоби — *творчий дух*.

Коротенько ще про мову (лексику) і поетичні засоби "Лади".

Беручи загально, лексика розгляданої збірки не виходить за межі сучасної літературної мови. Хоч напевно знайдуться ревні пуристи, які закинуть авторці з десяток здогадних "русизмів"*, як ось "врем'я", "брем'я" (стор. 172), "красиве", "заснувши", "приготовивши" (ст. 164, 253), "канувших" (стор. 269). Ми однаке аж ніяк не погоджуємося кидати на авторку каміння за *врем'я та брем'я* (за *красиве* також), бо це русизми *наші, українські: їх дійсна батьківщина не Московщина, а Київська Русь, земля наших предків*. І чому б це ми, русичі *par excellence*, мали б цуратися мови "Руської Правди", "Слова о полку Ігоревім" та ін. пам'яток староукраїнської культури?!

Щодо поетичних засобів (стилістики і віршування, то наші спостереження кажуть, що Віра Ворскло не йде за прикладом декотрих мудрагелів — "модерністів", додержується давніх, освячених віками канонів, особливо в строфіці і римуванні. А влучно вжитих засобів виразності:

епітетів, порівнянь, метафор — нашій авторці не бракує. Ось для ілюстрації декілька прикладів.

"Життя хай океаниться" (261); "Із сонця, мов із глека, тече ясна теплінь" (260); "Золотава сонця нитка вишиває шлях" (253);

"Не цвітінь думок духмяних
Стріну я у снах,
А лице твоє рум'яне, —
Усміх на устах" (253)

**
*

"Бо тільки той росте крилато,
Хто має корінь віковий" (52)

**

"Пісня сонцем-соколом
Звуками-перлинами
Долі гойні килими
Тче з іскристих слів" (465)

Гарно вдаються авторці поезії, що оспівують світ як *суціття контрастів* — так видимих, фізичних, як і невидимих — духових.

Ось взірець на стор. 267:

"Світ мінливий і прекрасний
Весь складається з контрастів:
Тут є вірші, тут є проза,
Сильна спека і морози,

Є тут світло, є пітьма,
Є тут літо і зима.
Тут життя є коловорть,
Небуття, нірвана, смерть.

Світ думок — світ різних див
Теж з контрастів-образів.
Думка так, як день і ніч,
Мусить бути з протиріч".

Цей самий мотив повноти з різниць, контрастів лежить в основі гарної поезії "Природа любить повноту" (368), де читаємо:

"Чим більше має світ різниць,
Тим світ є багатіший.
Чим більше в світі таємниць,
Тим світ є цікавіший.

Життя — це гін, життя — це лет;
Різниці й зміни — крила.
Думки — батьки усіх ракет,
В думках рушійна сила".

Оцей бадьорий, життєрадісний тон "Лади" є саме тим, що українському читачеві нині (та й завтра!!) на потребу. В світлі цього сонячного тонусу життєрадості і творчих дерзань губляться такі стилістичні недоречності як "заснувши", "канувших" та "приготовивши".

Але одна річ таки непокоїть, іритує нас: це оте вперте повторювання "тайна", "тайни" замість нормативних ТАЙНА, ТАЙНИ. Кажемо *іритує*, бо виглядає цілком авторчиною примховою, нічим не оправданою. Не може це бути "друкарським чортником", бо повторюється разів п'ятнадцять! Отже це "правописне викаблучення" — на взір "власного правопису" Галини Журби.

Збірка "Лада" є найпомітнішою появою в ділянці віршованої поезії у "вільноукраїнськім" світі за останні 2-3 роки. Вона і зовні виглядає дуже імпозантно: гарна тверда обкладинка темного кольору з стильним золотим малюнком (імажинація Лади) і золотими ж написами назв авторки і книги — усе роботи мистця Богдана Стебельського — творить достойну оправу достойному змістові півтисячі сторінок (3 по 30 припада на "паспортизацію" книги і подвійний покажчик змісту) гарного друку на добром папері. Але що особливо тішить читача — це нечувана мала в умовах еміграції кількість друкарських помилок: три чи чотири на майже 500 сторінок друку!

(Але одна помилка дуже "незручна" і конче потребує справлення: це на 443 стор. внизу надруковано "Бог розігнався і з неба"..., а має бути: "Бог розгнівався і з неба"...).

"Ладу" авторка видала власним накладом (див. титульні сторінки, також авторчин портрет, присвяту і "Слово від автора"); друк виконала друкарня Вид-ва "Гомін України" в Торонто, Канада, рік 1977.

Тираж і ціну книги не подано.

Адреса Авторки:

638 Albert St.
Oshawa, Ont., Canada L1H 4T5

* Нам конче треба позбутися цього терміна, що "рассудку вопреки" ввійшов в ужиток на місце доречного, посутнього терміна "росіянізм", а в деяких випадках — "московізм".

О. ГАЙ-ГОЛОВКО

**

Осінь жовтокрила
Сіла у садках...
Вилетіла мила
З хати, ніби птах.

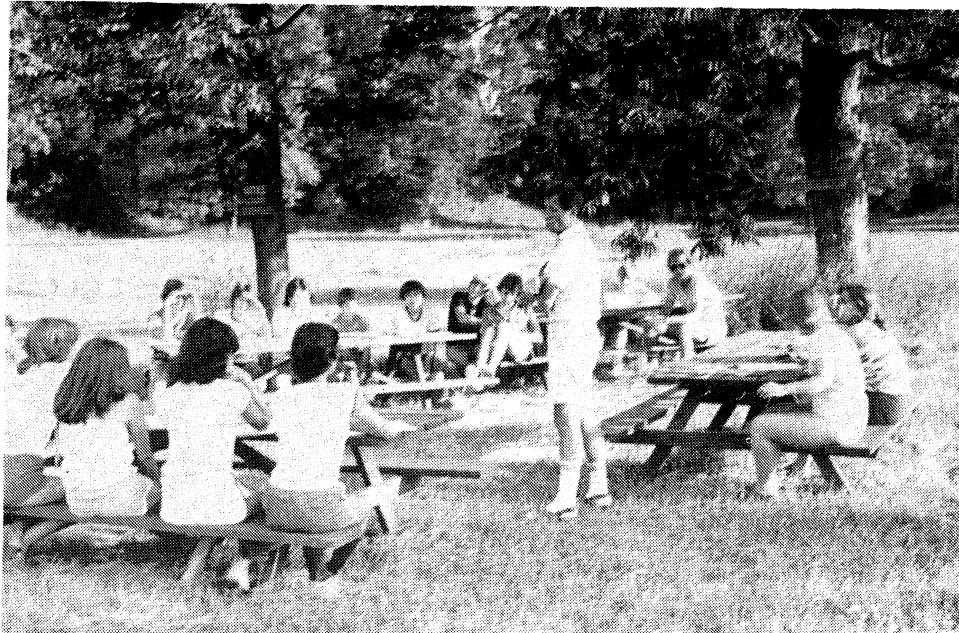
З неба хмарі спішні
Сиплять торочки...
Одягають вишні
Жоєті сорочки.

Вітер мчить, неначе
Дикий кінь, кудись...
День за сонцем плаче,
Дивлячись у вись.

Морозенко взутий
Розклада сільце...
Мила йде вдягнути
Тепле хутерце.

● Там, де немає часу для дітей, де нема кому дати їм свою увагу, свій талант і бажання допомогти їм вирости в пошані до своїх українських етнічних коренів, де батьки воліють жити в своєму вузькому егоїстичному світі, там поволі нарощають проблеми, які остаточно приводять до згуби цих дітей не тільки для громади, але також і для власних батьків.

Анатолій ЛИСИЙ
США, 1978 р.

В. Педенко дає гутірку
учасникам 12-го табору
виховників.

Оселя "Україна", червень 1978 р.

Нові ставки мінімальних заробітних платень

Від 1-го серпня 1978 р. увійшли в силу мінімальні ставки заробітних платень. Подаємо ці нові ставки:

** Ефективні від
1 серпня 1978 р.

Загальна нова ставка на годину праці	\$2.85
Годинна платня практиканта	2.75
Годинна платня будівельних робітників і сторожів на будівництві	3.15
*Годинна платня для працівників, що продають алькогольні напитки у приміщеннях, які мають ліцензію	2.50
*Годинна платня для студентів	2.15
Тижнева платня для водіїв амбулянсів швидкої допомоги і їх помічників	136.80
Для ловецьких і рибальських провідників за не цілих 5 годин праці без перерви	12.50
За 5 або більше годин праці безперервно або з перервами	25.00

*Кімната і харчування
Якщо кошт кімнати і харчування включений у калькуляцію мінімальної ставки зарплатень, застосовується наступні максимальні ставки:

Винайм кімнати тижнево	11.00
За одноразове прохарчування	1.15
Харчування тижнево	24.00
Винайм кімнати і харчування тижнево	35.00

*Нема зміни з попередньої ставки

**Ставка за цілий робочий тиждень, у якому включений 1 серпень.

Більше інформації про нові мінімальні ставки платень і новий закон про затруднення (**Employment Standard Act**), можете отримати, якщо напишете або потелефонуєте до:

Employment Standards Branch
Ontario Ministry of Labour
400 University Avenue
Toronto, Ontario
M7A 1T7
(416) 965-5251

Ontario
Ministry of
Labour

Employment
Standards
Branch

Hon. Bette Stephenson, M.D., Minister

ALEX ELECTRIC LTD.
ALEX SCHIDOWKA

Industrial — Commercial — Residential

London, Ontario

Tel: 439 - 6747

КУПУЙТЕ
ДОВГОГРАЮЧУ ПЛАСТИНКУ
СТРУННОГО АНСАМБЛЮ ОДУМ-У
В ЧІКАГО

в членів управи філії за 6.00 дол., або поштою,
висилаючи чек на 6.75 дол. на адресу:

The ODUM String Ensemble
3939 No. Ridgeway
Chicago, Illinois 60618, USA

Тарас СКО

ДВА ЗАПОРОЖЦІ

Коні бігли підтюпцем, ніхто їх не спонукував, але підганяли спасівські мухи й оводи. Параска гомоніла до чоловіка.

— Ожениться, а там підуть, дастъ Бог, діти, от і прив'яжеться.

— А як підуть так, як у нас з тобою?

— Е, Ткачі — вони плодовиті. Та й Шатилам, як сам знаєш, нічого не бракує. Воно ото й боюється, бо в Семена, як і в усіх Шатилів, кров та неспокійна, все їм чогось не вистачає, все кудись їх тягне до незнаного. Та й гарячкувати. От і Семен — усім добрий, а як розпалиться, то не дай, Боже... То як, той Шатило, що був жонатий з сестрою твого діда, він з Греції колись приїхав?

— Та ні, він уже народився на нашій землі. Чоловік Уляни, Агапій Шатило, воював разом з моїм дідом Максимом. Я, здається, вже розказував тобі про те, вони були побратимами.

— А це ще батько того Агапія (не знаю його імені) приблукав із Греції чи з Афону у наші землі. Я батька Агапієвого не знав, а самого Агапія добре пам'ятаю. Він до смерти приятелював із моїм дідом Максимом і пережив його.

— Колись він приїжджав до нас, коли вже дід був покійний. Був якийсь празник, та мабуть на Покрову, бо пам'ятаю, мене посылали в садок натрусити яблук для того Агапія. Так...

Повіяв свіжий вітрець і коні стишили ходу. Пантелеймон поворушив віжки, взявся за пужално батога, а потім передумав — нехай худобина собі відпочиває — навіщо її гнати?

— Так от, — продовжив він, — той Агапій розказував, а йому, звісно, його батько те передказав, що його батько-грек, коли ще був молодим парубком, то чи вбив, чи попалив якихось турецьких начальників, вони там тоді під турками жили. Чого й як воно сталося, не пригадую вже, бо то діло давнє, та мене й відганяла покійна мама, щоб я не слухав тієї, як вона казала, страшної казки. А що бесіда була на ганку, то я все таки підслухував, сидячи за перилами.

— Но, гнід! Коні ніби й собі прислухалися до розмови господаря, уповільнили так хід, що барки аж торохтили.

— Як воно було, — не склею, але той Агапієвий батько заховався в монастирі, аж на Афоні опинився. Там постригся в монахи. Скільки років там був, — не знаю, але був висвячений на священика. Мабуть довгенько там був, бо у священики так на гала-бала не висвячують.

— То що ж це — того Агапія батько ніби батюшкою був?

— Та був же, і не просто батюшкою, а ще й монахом.

— То який же він монах, коли в нього син був та ще мабуть й інші діти?

— Не поспішай поперед батька в пекло... То вже діло було пізніше. То він уже на наших землях оженився, а перед тим побував запорізьким козаком.

— Ну, то вже справді казка, як казала твоя мати. Де ж то видано: і монах, і батюшка, і запорожець, і ще потім оженився, і дітей придбав... То скільки ж він жив на цім білім світі?

— Того я тобі не скажу — скільки жив, бо я його ніколи не бачив і не міг бачити. Він жив не за нашого часу, а знався він із Запоріжжя з моїм прадідом. Тому пізніше вони й поєднали своїх дітей, подружили. Он як!

— То як же воно сталося: чи той грек покинув Афон і своє монашество й утік до наших запорожців, чи як воно було?

— Направду, напевно не знаю, але схоже на твою догадку. Хтось це мені казав, що ті запорожці, як химери, вешталися по різних краях, бували й на Афоні, то може вони й спокусили того грека-монаха на свою вольницю, може забув свій монаший обіт і знову згадав молодість, і хотів допекти туркам. Бо недавно навіть читав одну книгу наш Семен і там згадується, що запорожці вічно воювали з турками й татарами.

— От мій покійний тато казав, що його дід був справжній запорожець, ходив за Дунай, казав, що не вмре, доки онук не ожениться. І що ти собі думаєш — дожив. Розказував батько, що як приїхали з церкви, випили, закусили й після того дід зник. А за кілька днів знайшли його на Скарбній в каюку. Мав дев'яносто три як упокоївся. І ще кажуть пророкував: умру ні на землі, ні на воді... А може то вже після смерті таке придумали, бо наші люди на все мастаки.

— Про Пантелеймонового прадіда, запорожця Карпа Жолудя, в родині зберігся досить химерний переказ.

Після зруйнування Нової Січі (1775 р.) молодий запорожець Карпо Жолудь помандрував разом з братією за Дунай, але туга за рідним краєм не давала йому спокою й він за кілька років повернувся на місце Нової Січі. Січі вже не було, все було зруйновано, і він, викопавши землянку на високій гряді, званій Городищем, поселився в плавні — це майже напроти колишньої Січі, тільки на протилежнім боці річки Підпільної.

Ніякої влади Карпо не визнавав і нікого з начальства не хотів знати. Ловив рибу й тим промишляв сяк-так. Але якось не витримав самоти і, вже маючи близько сороківки, оженився. Навіть трохи дякував у св. Покрові, спорудивши хатину недалеко від церкви, на території колишньої матері — Січі. І вже тим мабуть його перестражденому серцю стало легше.

Свого єдиного сина Максима сам навчив грамоти (бо російське військо, руйнувавши Січ, зруйнувало й школу Січову, і заборонило мати там школу...) по Псалтиреві й сам же намовив його піти, на заклик якогось царського офіцера, що говорив по-нашому, а не по-московському, до козачого полку, який по царській милості зорганізувався. "Бо цареві, бачте, як припекло від того Напасльона, то знову згадав про козаків". Мусів згадати чи цар, чи його попихачі про козацтво, бо раби-кріпаки не дуже охоче боронили "матушку-Расєю"...

Після вступу Максимового до козачого полку, московське начальство перестало турбувати Карпа, а коли син повернувся з тієї "Хранції", то Карпо добився, що увесь його рід був записаний "на законних основаннях" до "козачого сословя".

Жив він на білім світі досить довго й дожив до шлюбу свого онука Івана. Намовляв сина Максима, щоб швидше оженив сина, бо він хоче йти на той світ, а Бог його не відпустить з цього світу, доки той онук не ожениться. Все те люди приймали за жарт майже столітнього діда.

Року 1843, як записано в метричних книгах Свято-Покровської церкви, "Іоан Жолудь, козацького сословя" взяв шлюб з чесною дівицею Мотрею. В той час у Покровському, яке розрослося навколо колишньої Січі, перебував якийсь маляр, що записував церкву запорізьку (вже перебудовану, перероблену) й навіть колишнього запорожця Карпа. Той маляр мав уже від'їхати, але Карпо упросив його лишитися на весілля онука*).

Воно так і сталося: після пари чарок, старий Карпо вийшов випровадити того маляра, бо чогось той вельми спішив від'їхати. Багато людей бачило як маляр розчоломкався з Карпом, а потім де дівся старий — ніхто не помітив.

Пройшло днів три, а може й більше. Нікому не було діла до старого, бо всі були зайняті весіллям на цілий тиждень. Знайшли рибалки старого Карпа в човні (каюці), в зарослях верболозу, на річці Скарбній. Тіло було вже декілька днів мертвє, тому поспішили зразу ж похоронити. Люди з весілля зразу ж пішли на похорон. Те, що не допили на весіллі, допили на поминках в тій же хаті, хоч не забули покласти в домовину меду й полинівки, яку покійний Карпо вживав як єдині ліки "для очищення утроби від усякого зла".

Старий священик, який уже сам рідко служив, може сподвигнік Карпа (чи не був той грек Шатило?) захотів сам похоронити. Він відмовився від усякої винагороди і, хоч майже ніхто не плакав на похороні, старий отець так розплакався, що коли запечатував гріб, то трохи й сам не впав у яму.

Про ту оказію вже через п'яте-десяте розповів Пантелеймонові його батько Іван, який спочив пару десятків років тому.

Діда Максима, який ходив "викурювати Напасльона" аж у Париж, Пантелеймон трохи па-

ЧИ ЗНАЄТЕ?

- За довжиною Дніпро серед рік Європи поступається тільки перед а) Волгою, б) Дунаєм і в) Доном.
- З правих приток Дніпра найбільша а) Рось, б) Інгулець і в) Прип'ять.
- Найбільше місто Слобожанщини є а) Суми, б) Харків і в) Куп'янськ.
- Найвища вершина українських Карпат є а) Говерля, б) Пік Іван і в) Петрос.
- Місто Чернігів знаходиться в а) Буковині, б) Слобожанщині і в) східному Поліссі.
- Обласним центром Кримської області є а) Симферопіль, б) Севастопіль, в) Ялта.
- Місто Кривий Ріг розташоване в смузі а) лісовій, б) лісостеповій, в) степовій.
- Ковила, горицвіт, деревій — це рослина а) лісу, б) лісостепу і в) степу.
- Літак вилетів з Харкова і тримає курс на Одесу. В якому напрямку він летить? а) на захід, б) на південь і в) на південний захід.
- Найбільш опадів в Україні буває в Карпатах, б) Причорноморській низовині, в) Слобожанщині.

Відповіді дивись на стор.24

м'ятає. У пам'яті лишилися довгі сиві вуса та шрам через ліву щоку. Старша Пантелеймонова сестра розповідала, що дід усе жалівся на французьку кулю, яка йому муляла й не давала спокою.

"От дурний француз, стріляв, стріляв, а не добрілив".

Ні про гетьманів, ні про Кальнишевського Пантелеймона нічого не чув і не знав. От були такі запорожці-диваки, як його прадід, які не хотіли вмирати в хаті, любили воювати, пити-гуляти, вірили в Бога, але зналися й з нечистою силою... От можливо той прадід Карпо теж знався з нечистою силою, тому й потягло його вмирати на воді, в зарослях...

Пантелеймонові якраз і прийшло це до голови, коли він, перекинувши сітку впоперек Скарбного, гріб повз зарослі верболозу й очерету. Поверхня води була густо вкрита лататтям і водяними лілеями, які пишно розсілися на воді поміж лататтям та ряскою.

— Ось може в цих зарослях і помер той прадід. І Пантелеймон перехрестився. З кущів пурхнула качка й, крячучи, понеслася понад вербами, які посилили своє віття до води й, хоч пили її безперервно, ніяк не могли напитися...

*) Чи не був то Т. Шевченко, який у тім році подорожував по Україні?

Вступ

Іміграція завжди була одним з найбільш впливових чинників у житті Канади.

Іміграція впливає на нас з культурного, суспільного та економічного боку, на внутрішній і на міжнародній арені.

Для того, щоб запевнити, що іміграція й надалі буде на користь Канаді, у нашому іміграційному законі запроваджено значні зміни. І незалежно від того, чи Ви громадяни п'ятого покоління чи просто відвідувач, Ви повинні знати, що в цьому законі нового.

Зміни

На протязі останніх чотирьох років окремі особи й організації вносили пропозиції змін до канадського іміграційного закону й іміграційної політики.

Значна кількість цих пропозицій стала частиною нового іміграційного закону, розрахованого на те, щоб максимально задовольнити інтереси всіх сторін на багато років.

Підставова мета і засади іміграційного закону вперше ясно визначені у самому законі. Всі інші положення закону і спосіб впровадження їх у життя іміграційними урядовцями випливають тепер з цих цілей і зasad:

Відстуність дискримінації. З'єднання родин. Гуманна турбота про втікачів. І просування економічних, суспільних та культурних інтересів Канади.

Скажете, що це тільки слова? Читайте далі, бо решта закону дбайливо укладена таким чином, щоб Канада могла дотримати свого слова.

Як це стосується імігрантів і відвідувачів?

Імігранти і відвідувачі, які приїздять до Канади на працю чи на студії, повинні будуть тепер робити всі заходи про іміграцію до прибуття до Канади. Нікому не дозволено міняти офіційне становище у відношенні до іміграції під час пereбування в Канаді.

Канада завжди дозволяла у широких межах спровадження близько споріднених осіб. Згідно з новою родинною категорією, канадські громадяни мають тепер право виписувати батьків незалежно від їх віку.

Канада завжди давала притулок втікачам у межах своїх кордонів згідно з Конвенцією Об'єднаних Націй. Цей захист втікачів набуває тепер сили канадського закону. До того ж новостворена категорія втікачів окреслює тепер, кого, коли і як прийматимуть до Канади на поселення.

Новий закон краще захищає громадські права осіб, які роблять заходи про іміграцію до Канади. І депортация не буде більше єдиною можливовою карою. Тепер впроваджено менш гострі альтернативні міри покарання за невеликі провини супроти іміграційного закону. Процес іміграції не стане легшим, але в ньому буде більше ясності і певності.

Імігранти і відвідувачі повинні обов'язково звертатися до канадських урядових бюр віз до від'їзду зі своєї країни. Тоді вони точно знатимуть свої права й обов'язки, виходячи з літака.

Як це стосується канадців?

Новий іміграційний закон — це проект нашого майбутнього. Це гнуучкий проект, який, передбачає можливості несподіваних змін. Він матиме витончений і довготривалий вплив на матрицю канадського суспільства. За новим законом федеральний і провінційні уряди спільно несуть відповідальність за низку ділянок. Для осягнення цієї мети будуть укладені офіційні угоди з провінціями про плянування і ведення іміграційних справ.

Кожного року, по федерально-провінційних переговорах, оголошуватимуть числа бажаного обсягу іміграції. Ці числа будуть зумовлені все-канадськими, місцевими, економічними і суспільними міркуваннями. Імігрантів заохочуватимуть селитися у місцевостях, де справді існує попит на їх індивідуальні уміння і кваліфікації. І будуть намагатися відраджувати їх від поселення у місцях, де існує безробіття.

Нелегальні імігранти й особи, які використовують нелегальних імігрантів, побачать, що новий закон суворіший ніж будьколи передтим.

Само собою зрозуміло, що новий закон продовжуватиме нашу традицію міцного захисту від міжнародних злочинців і терористів.

Під цим, як і під іншими оглядами, новий іміграційний закон може тільки посилити Канаду і зробити її кращим місцем для життя.

Майбутнє іміграції до Канади не можна закути у кайдани цупких правил. Новий канадський іміграційний закон втілює людяність, справедливість, зрозуміння міжнародної відповідальності і гнуучість, якими не може похвалитись іміграційний закон ні однієї іншої країни.

Ми горді цим законом і закликаємо Вас познайомитися з ним докладніше з літератури, яку Ви можете отримати у найближчому до Вас іміграційному центрі.

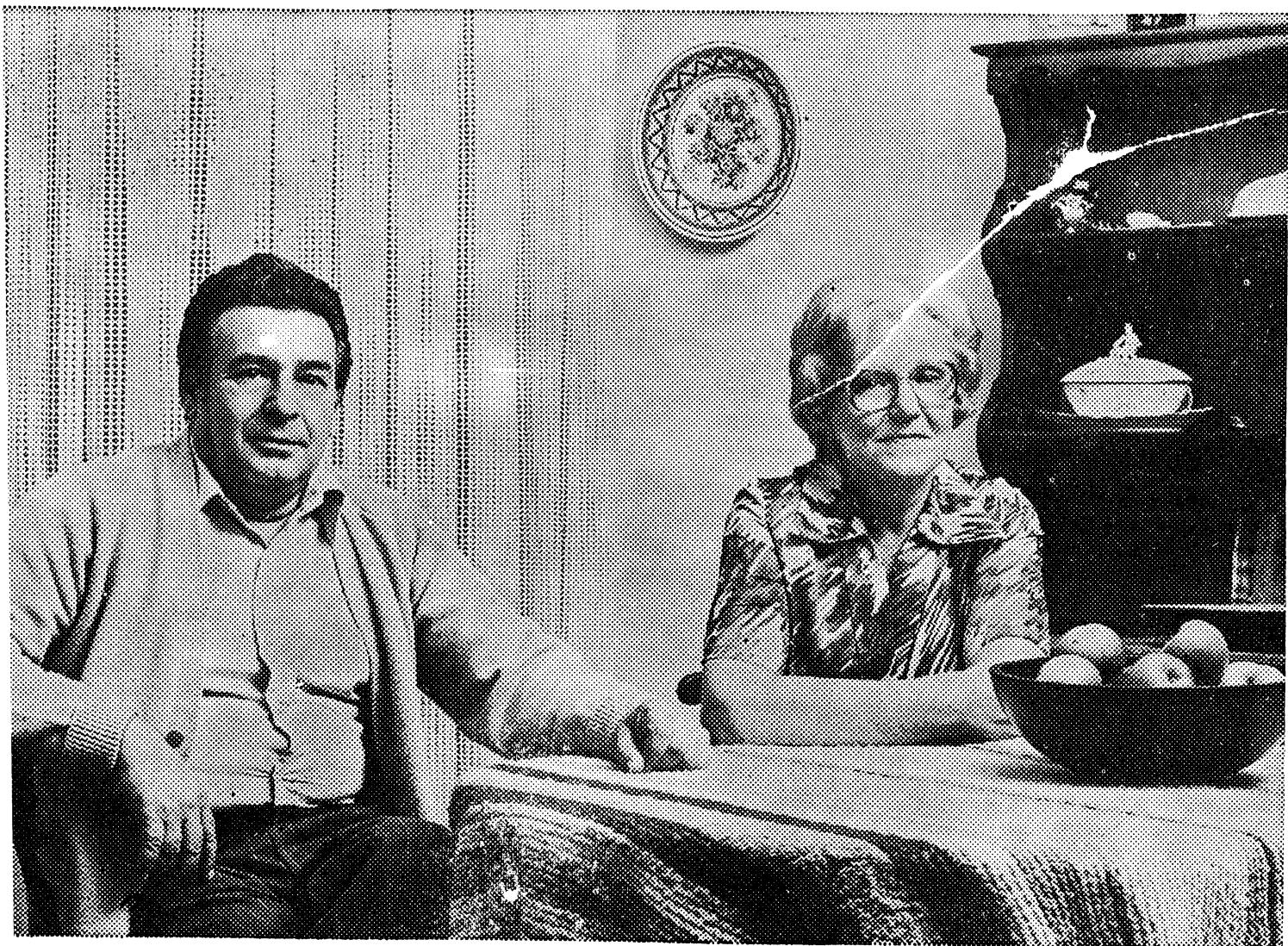

Employment and
Immigration Canada

Emploi et
Immigration Canada

Bud Cullen, Minister

Bud Cullen, Ministre

Канадський іміграційний закон змінився.

Любина ТЕРЕЩЕНКО

ПРО ГЕРБ МІСТА КИЄВА

Герб міста — це його офіційна емблема. Герби почали вироблятися лише наприкінці середньовіччя. В Україні відомі нам родові знаки князів — попередники шляхетських гербів; кожен князь мав свою окрему відміну родового знака. Найславетнішим з них став тризуб князя Володимира Великого (†1015 р.). З цим знаком карбовано гроші, його ставлено на цеглі, з якої будували церкви. Напевне цей знак був і на стягах княжої дружини. Були й інші знаки, наприклад, князь Мстислав, син Володимира Мономаха (княжив у Києві у 1125-1132 рр.), мав своїм знаком зображення Архангела Михаїла.

Але ці княжі знаки не символізували самого міста Києва, а свого власного знаку він тоді не мав.

Київ став занепадати в 12-13 століттях, а після нападу татар у 1240 р. він стояв деякий час у руїнах. Згодом він трохи поправився, але спокійного та організованого життя, як у західних містах, у Києві ще не було, отже не можна сподіватися, щоб у ті часи Київ мав свій власний герб.

Тільки під кінець 14-го століття, коли Київщина стала частиною Литовської держави, життя в Києві стало налагоджуватися, почали відроджуватися ремесла й торгівля. Створилася громада міщан, яка на початку 15-го стол. отримала від князя Витовта грамоту на самоуправління за статутом Магдебурзького права (В. Б. Антонович. — Судьбы Київского наследия... — "Киевская Старина", 1882, кн. 1). За цим статутом внутрішнє життя міста було кероване власною управою, до якої вибирали членів міщанської громади. Управа (Магістрат) — мала печатку з гербом міста, міський прapor та інші регалії¹⁾.

Отже, можна з певністю сказати, що Київ на цей час вже мав свій герб — десь на початку 15 століття. Може бути, що в першій грамоті, даній Київу Витовтом, було зазначено, який має бути цей герб і значення його, але ця грамота до нас не дійшла.

Найвидатніші печатки київського магістрату, з гербом міста, походять з часів коло 1500 року (К. Є. Антонович. — Київська міська печатка. У виданні: Укр. Академія Наук, Історично-Філолог. Відділ. збірник ч. 51 — Ювілейний, на пошану акад. Д. І. Багалія. К. 1927, стор. 825-839, з рядом фотографій Київських печаток з гербами з 16-17-18 століть). Зразки таких печаток наведені

також в "Ілюстрованій Історії України" Мих. Грушевського, рис. 256-7. На всіх цих печатках, аж до останньої четверти 18 стол., маємо той самий символ: лук-самостріл на геральдичному щиті.

Отже, це був найстаріший відомий наш герб міста Києва. Проте, як згадує К. Антонович на стор. 832, зображення арх. Михаїла також часом вживалося в Литовську добу. Отже в 1500 р. він теж був гербом Києва.

Далі на Захід, де життя текло спокійніше, міські герби виникли раніше, десь у 13-14 стол. У Німеччині не тільки великі міста, але й містечка мали свої герби. Коли ми з чоловіком були в Німеччині, то склали цілу збірку карток з гербами міст і містечок²⁾.

Коли цариця Катерина II потроху відбирала від України давні привілеї, намагаючись русифікувати її, вона поширила на Київ чинність "Городового Положення", себто статуту, за яким управлялися російські міста. Одночасно, в 1782 році вона надала Києву новий герб з Архангелом Михаїлом. Постанову про це видруковано в офіційному виданні "Первое полное собрание законов Российской Империи", том XXI, ном. 15422, в Петербурзі, без зазначення року. За описом, на ньому зображеній "на блакитному тлі св. Архистратиг Михаїл в срібній одежі й озброєнні, з полум'яним мечем та срібним щитом". Проект цього герба має "Книга чертежей и рисунков. Рисунки гербам городов", Петерб. 1843, на арк. 29.

Початково магістрат, а опісля, на російський взірець, "Міська дума", містилася в Києві на Подолі. Коли почалося розбудовування нових районів міста, вирішено було збудувати новий будинок Думи на Хрестатику. Цей будинок будували в 1874-78 рр. за проектом архіт. Олександра Шілле. На вершку його, на шпилі, поставили велику статую патрона міста Києва, Архистратига Михаїла. Але він зображеній у цій статуй не відповідно гербові міста, а із значними змінами. Фігура Архангела тут повна динаміки; він стоїть на золотій кулі, замахнувшись своїм мечем вище голови на змія, кинутого йому під ноги. На гербі фігура його срібна, на будинку Думи — золота. Він зображеній на гербі без шолома, у панцирі римського легіонера з 3-4 століття, з трикутним щитом княжої доби 11-12 стол. та полум'яним мечем в руці.

Змій не належить до іконографії Архистратига Михаїла, і на інших зображеннях Архангела його ми не бачимо. В давніх зображеннях Арх. Михаїла, як напр. на гривні Володимира Мономаха, знайдений 1821 р. на Чернігівщині над річкою Білоус (літописний Біловус) боротьби зі змієм також нема (див. статтю С. Г. — Мономахова Гривня, в "Українському Голосі". Вінніпег, 3 січня 1968 р., стор. 6). Пояснення такій розбіжності є те, що побудова Думи була проєктована скоро після придушення польського пов-

¹⁾ Члени магістрату ходили в своїх національних одягах аж до 1840 року, коли Микола I під час відвідин Києва заборонив ті одяги і наказав носити таку уніформу, як і в Москві.

²⁾ Тепер ця збірка є в музеї Української Православної Церкви США в Бевнд Бруку, Нью Джерсі.

Будинок "Думи" в Києві
з Архистратигом Михаїлом
на башті.

стання 1863 року, і російська адміністрація в ці часи всіляко намагалася придушити будь-які виступи проти "руського народа, русского государства", особливо з польського боку. Змій, кинутий під ноги Архистратига, мав би символізувати польський націоналістичний рух, на який Архангел замахнувся мечем. Подібна символіка мала бути, як знаємо, і в пам'ятникі Богдана Хмельницького в Києві (див., напр. І. Огієнко — "Українська культура", Катеринослав-Ляйпциг, 1923, стор. 229), але потім її викинули.

Постать Архистратига Михаїла, з занесеним на змія мечем, стояла на будинку думи до 1924-1925 року, потім її скинули, замінивши червоновою зіркою, і хотіли перетопити на метал (вона була з цинку), але робітникам Всеукраїнського історичного музею ім. Шевченка в Києві пощастило відвоювати її для музею. Надіємось, що вона ще досі зберігається десь у фондах музею Києва.

**

В журналі "Молода Україна", ч. 263 за січень 1978 р., на титульній сторінці подано чотири герби українських міст у великому картуші, накладеному на картуш із тризубом. Враження від такої комбінації гербів виходить аж ніяк не мистецьке. Знову, без вини журналу, подано св. Великомуч. Юрія (Георгія), що вбиває змія чи дракона, з польського видання по іконографії. На жаль, я не можу тепер, через хворобу, знайти й подати точну бібліографічну назву книжки.

Також автори різних статей не студіювали історично-наукових матеріалів про київський герб, а подають помилково Юрія з копієм та змієм, бо навіть не прочитали про нього в Енциклопедичних словниках.

Архистратиг Михаїл є громовержець на хмарах та звідти вогненным мечем з блискавками.

струмами знищує злих духів, тому меч на гербі вниз.

В наших Українських Православних Церквах, в іконостасі на бічних дверях, подають Архистратига Михаїла з щитом та вогненным мечем вниз, як і на гербі Києва.

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1) Київ. Провідник, під ред. Ф. Ернеста К., 1930, ст. 390-392; 2) Проф. І. Власовський: "Собор св. Архистратига Михаїла"; 3) "Дзвін" в Аргентині, грудень 1969 р. ч. 7 (227), ст. 1-3.

Увага!

Увага!

КУПУЙТЕ ЗБІРКУ ПОЕЗІЙ

МИХАЙЛА СИТНИКА

ЦВІТ ПАПОРОТИ

Крім поезій, до збірки входять: стаття про творчість поета М. Вірного і бібліографія творів поета, складена інж. І. Лучковим.

Ціна книжки у твердій обкладинці \$6.50, у звичайній — \$5.00.

Замовлення з належною сумою слати на адресу:

Mr. H. KALMAN
376 Green Lane
Ewing, N. J. 08638, USA

М. С.

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ

Під кінець другої світової війни, між урядами Української та Білоруської РСР, з одного боку, і Польським Комітетом Національного Визволення, з другого боку, було підписано угоду, за якою українці і білоруси земель, які ввійдуть до Польщі, мають переселитися після війни до Радянського Союзу, а поляки звідти — до Польщі. Пізніше, в лютому 1945 року, на Ялтинській конференції Рузельє, Черчіль і Сталін домовилися включити українські етнографічні території — Лемківщину, Посяння, Холмщину і Підляшшя — в польську державу. Скільки там після війни було українців — тяжко сказати. За одними даними, в Польщі було тоді понад мільйон українців, за другими — менше. Перепис 1950 року виказав їх тільки 180 тисяч.

На протязі двох років, від 15 жовтня 1944 року до кінця 1946 р., польським військовим відділам, часто з допомогою радянських військ, вдалося примусово переселити до СРСР приблизно півмільйона українців. Білоруси з самого початку переселення відмовилися переселятися до Радянського Союзу і по цей день живуть на своїй споконвічній землі, яку віддано після війни Польщі.

Не така доля спіткала українців. Хоч їх декілька тисяч і врятувалося від так званої депатріяції до СРСР втечею і переховуванням у лісах, все ж вони не запобігли насильного вивезення з рідних земель. За невеликим винятком, поляки примусово переселили їх на німецькі землі, приєднані після війни до Польщі. Розміщували переселенців у здебільшого знищених війною селах і то з розрахунком, щоб їхня кількість не перевищувала 10% місцевого населення.

Коли взяти під увагу жахливі умови переселення, тяжкі початки на новому місці в майже непридатних до життя зруйнованих війною помешканнях і протиукраїнські настрої польського населення, тоді стане зрозумілим, чому повоєнний період життя українців у Польщі звуть великою трагедією.

Переселення, влаштування на новому місці та привичаення до нових обставин взяло майже десять років. Про якесь національне життя тих років не можна було й думати, бо вирваним з рідних земель і розсіяним між поляками українцям небезпечно було не тільки плакати свою національну культуру, але й говорити рідною мовою.

Та час минав і болючі рани переселених українців поволі почали заживати. В деяких скупченнях українців з'явилися греко-католицькі церковні парафії, спочатку несміливо, а потім голосніше залунали українські пісні на весіллях, християнах чи, в якесь свято, на сценах. Та те культурне життя українців і інших національних меншин у Польщі ще не було нормальним. Відчув це і провід польської комуністичної партії, який в 1952 році виніс постанову, за якою "в положенні

українського населення повинні бути проведені невідкладні зміни, які сприяли б повній нормалізації його господарських умов, втягання цього населення в активне громадське життя та дозволити задоволити його культурні потреби".

Але виконання цього рішення відтягалося, є тільки 15 червня 1956 р. з'явилось перше число української газети "Наше Слово". В червні того ж року було скликано в Варшаві з'їзд представників українського населення Польщі, на якому 239 делегатів відвerto говорили про польський шовінізм, про насильство і терор, про культурні потреби українського населення та про повернення на рідні землі. На цьому з'їзді засновано Українське Суспільно-Культурне Товариство (УСКТ) і вибрано головне правління, яке складається з дев'яти осіб.

УСКТ відразу взялося за організаційну працю. До кінця 1956 року створено 119 гуртків УСКТ з біля 3 тис. членів, які розгорнули культурно-освітню працю, покликали до життя гуртки мистецької самодіяльності, хори, повідкривали рідні школи й започаткували курси навчання української мови.

Спочатку відчувався брак вчителів і підручників, але навчання почали переводити т. зв. суспільні вчителі, тобто громадські діячі, які не мали педагогічної освіти і вчительського досвіду, але знали українську мову і мали гаряче бажання рятувати українську молодь від асиміляції. Кожного літа ці вчителі підвищували свої кваліфікації на спеціальних курсах. Для підготовки ж кваліфікованих вчителів, відкрито український педагогічний ліцей в Бартошинцях на Ольштинщині, вчительські курси в Щецині, катедру української філології при Варшавському державному університеті. До 1974 року для шкіл видано 18 підручників української мови й літератури. Невелике число українських студентів із Польщі навчалося також в Київському університеті. Кожного літа з Польщі виїжджає до Києва група вчителів для удосконалення української мови.

Починаючи від 1952 року, коли польська комуністична партія внесла рішення про задоволення культурних потреб українського населення, число учнів, що вивчали українську мову, з кожним роком збільшувалося. Так, в 1952 році було тільки 487 учнів, а через п'ять років, в 1957 році, їх було вже 2590. Це збільшення було реакцією батьків на обіжник міністерства освіти, яке дозволило, на бажання батьків, уводити в школах навчання української мови як предмет там, де є 7 учнів. В 1968 році 3500 українських дітей вивчали українську мову в 120 навчальних пунктах.

За 20 літ у Польщі було приготовано понад 300 молодих кваліфікованих вчителів, кілька докторів філології і економіки. Катедра україні-

стки випустила понад 60 магістрів. Недавно в Ягеллонському університеті (Краків) розпочалися виклади української мови.

Та не дивлячись на це, українське шкільництво в Польщі, в результаті асиміляції, почало вже занепадати. Низька свідомість батьків, брак виховних організацій, рідної української церкви, відповідної виховної літератури і порідння рядів активних громадських діячів на місцях — все це підсилює асиміляційний процес серед українців. Велику, може рішальну, роль в цьому процесі відіграє місцева польська шовіністична шкільна адміністрація, яка часто обходить розпорядження міністерства і робить все можливе для прискорення асиміляції.

Та все ж українські школи, що ще існують, крім навчання рідної мови, таки прищеплюють дітям національний дух, знайомлять їх із національними традиціями і культурою та виховують почуття потреби нести цю культуру в народ.

Культурна працю УСКТ, утруднювалася на початках тим, що не було мистецьких керівників, які б охопили своєю працею всіх бажаючих. Довелося починати майже з нічого. За п'ять перших років вищколено понад 120 осіб. В 1961 р. УСКТ мало вже 62 мистецькі одиниці, в тому числі 27 хорів, 21 драматичний гурток, 9 балетних і 5 музичних гуртків, які охоплювали 1200 осіб.

Досить діяльними є молодіжні естрадні групи, які з'явилися в шістдесятіх роках. Мають також українці оперових співаків, які допомагають аматорському рухові. Найкращі мистецькі одиниці беруть участь в музично-вокальних фестивалях УСКТ, яких досі відбулось вже п'ять. Ці фестивалі, особливо підготовка до них, підтягають аматорів до професійного рівня.

Важливу роль в праці УСКТ грають т. зв. світлиці (їх є в Польщі 14), де відбуваються збори, доповіді, зустрічі з письменниками, науковцями. Радіостанції в Ольштині, Кошаліні, Рищеві і Любліні щотижня мають 15-20-хвилинні передачі українською мовою. Центральна радіостанція передає українські пісні й музику на всю Польщу.

За останні двадцять літ українці в Польщі підготували поважну групу інтелігенції, яка активно включилася до праці УСКТ і вносить свій вклад до скарбниці як української, так і польської науки та культури. Між цими діячами є поети, прозаїки, публіцисти, історики, перекладачі, композитори, мистці, графіки й журналісти.

Тижневик "Наше Слово" має постійну сторінку "Лемківське Слово" (лемківським діалектом), місячний літературно-науковий додаток "Наша Культура" і "Світанок", місячний додаток для дітей. Кожного року видається цікавий і солідний "Український Календар" під редакцією Антона Середницького (він же Антін Верба — найвидатніший український письменник у Польщі). В 1964 році у Варшаві видано літературну антологію

"Гомін", в якій взяли участь 43 літератори і 16 скульпторів.

В Польщі є тепер біля сорока парафіяльних греко-католицьких одиниць, які обслуговують 30 священиків. Всі вони підлягають польській римо-католицькій церкві на чолі з кардиналом Вишинським. Відчувається велика потреба українського владики, але польський уряд не дає дозвіл на його висвячення, бо українська греко-католицька церква в Польщі є лише толерованою, але не визнаною.

Православна церква в Польщі є автокефальною і має всі законні права на існування. Первоієрархом цієї церкви є Стефан, митрополит Варшавський і всієї Польщі. Церква начислює біля 500 тис. вірних, до яких належать білоруси й українці та незначна кількість росіян і поляків. Для українців час-від-часу видається "Церковний Календар".

Найбільше скупчення українців у Польщі є тепер у т. зв. переселенчих теренах. В Ольштині є їх біля 60 тис. Є там повіти й села, що мають 80-90% українців. Це ті села й повіти, куди поляки відмовилися переселитися.

Друге місце щодо числа українського населення займає Гдиня (Гданське), а потім Кошалінське воєвідство. Є українці теж в Щецинському, Зеленогурському і Вроцлавському воєвідствах та в повітах Елк і Голдап Білостоцького воєвідства. Невелика кількість українців є і на корінних землях Рищівського та Люблинського воєвідства, а також у більших містах — Варшаві, Кракові, Лодзі та Катовицях. Як бачимо, поселення українців простягаються вздовж польських державних, головним чином північних і західних кордонів.

У вересні 1977 року польський уряд перейменував 120 сіл п'яти провінцій, з яких після другої світової війни українців примусово вивезено на захід. Українські назви сіл замінено польськими, в надії, що цим актом остаточно розв'язано в Польщі національне питання тих, що ще мріють повернутися на рідні землі.

УВАГА!

УВАГА!

Слухайте радіопередавання Української Православної Церкви (східня єпархія) в Торонто

"БЛАГОВІСНИК"

кожної суботи від 5:30 до 6:30 год. вечора
з радіостанції CHIN на хвилі 101-FM.

Ваші завваги, побажання і пожертви пересилайте на адресу

Radio program "BLAHOVISNYK"

c/o St. Vladimir's Cathedral

404 Bathurst St.

Toronto, Ont. M5T 2S6. — Tel. 366-3224

Ставайте членами корпорації відпочинкової оселі "Україна"

Степан ПІДКОВА

Ганс ВАЙГЕЛЬ

СОЛОВЕЙКО І МОВОЗНАВЕЦЬ

(Дружній шарж)

Я надумав розвести в Америці українських соловейків. Це найменший і найкращий у світі соліст — це раз, по-друге, він прищеплює національну свідомість, по-третє, молодим навіає кохання, а старим — згадки і відхання... Ідея, як бачите, нова, оригінальна і має національний характер.

Але в Америці соловейки чомусь не виживають, гинуть. Клімат не той. Як бути? І тому я вирішив цю акліматизацію удосконалити так, щоб і соловейки тьюхали-захлиналися і люди щоб не урбанізувалися. І саме такого соліста-соловейка мій приятель поштою прислав. Звичайно, на тейп-рекорді записаного. Я ту романтичну арію та й перевів на пластинку. Завів патефон, а соловейко тьюхкає, немов десь у садочку у смородині. Ох і співає! На всю хату, навіть і на вулицю бризки розлітаються. Наслідки не погані. Соловейко може з успіхом і під новий рік на Маланки тьюхкати.

В першу чергу я вирішив одну пластинку послати на рецензію проф. В. Чапленкові. Вислав і думаю: може він на соловейках того... не дуже розуміється, але як критик та ще й мовознавець, щось таке напише вагове. А він у відписах акуратний — не згоріш від нетерплячки. Навпаки — скорше нетерплячка згорить від очікування.

Чекаю відповіді день, другий, тиждень... Нема! Набрав я число його телефону й прислухаюся. Коли чую голос праведника немов з того світу:

- Галло!
- Галло, пане професоре! Як почуваєтесь?
- А... дякую, помаленьку.
- Чи ви отримали мою пластинку з українським соловейком?
- Пластинку отримав, а українського соловейка — ні.
- А де він подівся?!
- Не знаю... Може десь на Україні у кущах від вас заховався. А це не український со...
- А який?!
- Скорше німецький...
- Чому ви так думаете? — почав я нервуватися.
- Тому, що наш соловейко співає на сімнадцяти тонах, а німецький — на чотирнадцяти, тільки трохи довше...
- Звідки ви знаєте?
- Знаю. Я — мовознавець! — упевнено та ще й з притиском відповів він.

Аж тепер я переконався, що проф. В. Чапленко, як мовознавець, дійсно іде на правильних ногах до вірної мети.

ГЕТЬ ДЕРЕВ'ЯНУ ЗБРОЮ!

Щойно тепер довідуємося, що в Неандертальській міжльодовиковій добі (430-230 тисяч літ до РХ) відбулася зустріч на вищому рівні Головарів і Старших у роді, майже з усіх сусідніх країн. На зустрічі зайдла мова й гострий протест проти так званих стріл.

Звідусуди було чути, що якщо так і далі піде, то наша культура кам'яної доби загрожена й дальше життя нашого людства не можна гарантувати.

Як поінформував один учасник наради, добре обізнаний у справах техніки, одній групі ловців удалося при помочі одного пристрою відділити від дерева тоненькі частини й навіть загострити їх на кінцях.

Тепер працюють над розвитком одного рафінованого пристрою, який походить із зігнутої гілляки, кінці якої зв'язані конопляним мотузком. При помочі такого, так званого лука можна випускати стріли з винятковою швидкістю.

Наскільки благонадійним є такий винахід для мирних цілей, як напр. для ловецтва, то ще більше треба побоюватися, щоб цей модерний винахід не був ужитий проти людства. На цій підставі треба домовитися, щоб скласти умову проти вживання дерева, навіть для мирних цілей.

"Геть дерев'яну зброю", стало гаслом радикальних противників дерев'яної зброї, які вже виявляють не абияку активність і домагаються знищення всіх майстерень, які виробляють стріли.

Закид що з огляду на забезпечення людства поживою, яке стало й швидко зростає, можливе тільки при допомозі стріл, вживаних для ловецтва, не впливає на противників стріл. Вони уперто тримаються свого гасла: "жодні стріли в руки людей, в противному разі нашій кам'яній добі грозить загибель!"

З німецької переклав Г.Г.

● Не той патріот, хто каже "Люблю Україну", а той, хто своїм щоденним життям, науковими, економічними, духовими, політичними заходами допомагає українському народові вирватися з останньої колоніяльної "тюрми народів".

Роман Рахманний, 1978

**

● Тепер мені байдуже, як мене називатимуть: націоналістом чи шпигуном чи зрадником. Я знаю своє і надто катастрофічне духове існування моого народу, щоб можна було сидіти, склавши руки.

Василь Стус, 1977

МОЛОДЕ ПЕРО

СПОВНЕННЯ МРІЇ — ПОДОРОЖ В УКРАЇНУ

Коли я була меншою, завжди думала про ту далеку, але рідну країну, що мої батьки називають батьківчиною. Що це за країна? Я знала, де вона лежить. Знала її історію, але не знала, якою вона є. Чи там живуть ще козаки? Чи кобзарі ще ходять там з їхніми кобзами і співають чудесні пісні? Чи молоді дівчата ходять у вишивках та плетуть вінки з квітів?

Це кілька тих питань, що були в мене. Я не знала цю дивну країну, але в серці вона була моєю правдивою батьківчиною. Я наче там виростала, уявляючи себе постатями, про яких я читала в книжках. Переживала події від часів князя Ігоря, гетьмана Богдана Хмельницького і аж до визволення України. Я там була думками. Мої мрії були там. Я допомагала визволяті Україну з неволі. В кожній книжці, що брала в руки, я грава свою ролю і часом помагала в боротьбі за Україну. З книжок я дізналася про Україну. Я жила в мріях про Україну.

Недавно моя мрія-фантазія стала реальністю. Я поїхала туди, на Україну. Цілу дорогу думала, як там буде. Я не знала, чого очікувати. І ось почула в літаку оголошення: "Через десять хвилин будемо в Києві". Почувши ці слова, мое серце наче зупинилося на хвилину. "Так" — думала я, "я справді прилітаю додому, на мою батьківщину, на мою рідну землю. Коли висяду з літака, я буду дома в моїй квітучій Україні!"

Як вийшла з літака, мене стрінули дві особи. Я їх не знала, а вони мене знали. Це був мій дядя Микола і тъотя Віра. Зразу я їх пізнала, бо бачила на фотографіях. З ними я поїхала додому, до їхньої хати. Дорога була довга. Іхали через велики міста, через чудові ліси та повз кришталеві ріки, Приїхали до величезної ріки. "Це Дніпро", — сказав дядя. Великий чудесний Дніпро! На його тихих хвилях грало золоте проміння сонця, наче вишивало на них український взір. Ніколи в своїм житті я не уявляла його таким прекрасним.

Ми їхали далі, а навколо нас стелилися поля жита і пшениці. Недалеко вже було їхнє село. Дороги там були вузькі та піщані. Хатки під солом'яними дахами, а стіни були білені. Недалеко від хат стояла криниця. Це було правдиве українське село. Так я собі його і уявляла.

Коли приїхали до хати, всі сусіди привітали нас, як старих приятелів. Навіть як пішла я пішки з приятелькою до склепу на перший день, всі мене знали.

Прожила я в Україні тільки місяць, але почувалася ніби я там прожила ціле життя. Я справді переконалася, яка ця делака країна чудова і вона тепер стала мені ще дорожчою.

Оля ТАТКО

— юна одумівка. Чікаго, випускниця 10-ої класи школи Українознавства. Цей допис є її письмовою працею на вільну тему на кінцевому іспиті з української мови

ЧИ ПОТРІБНА ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА

Перед українською громадою сьогодні стоїть велика проблема. Це є питання — чи потрібна українська школа для американської молоді українського походження? Ця проблема ускладнюється кожного року. Я, учениця 10-ої класи школи українознавства в Чікаго, думаю, що українська школа є дуже важлива і потрібна для української молоді.

Поперше, в школі молодь вивчає не лише українську мову і граматику, але також українську історію, географію, культуру, літературу і релігію. Багато дітей думає, що їм не потрібно ходити до школи, бо батьки їх вчать дома як говорити по-українському. Це можливо правда, і дитина може навчитися писати, але де вона ознайомиться з українською історією чи культурою? Дитина пропустить все це, хіба що батьки будуть витрачати багато часу з їхніми дітьми вдома, щоб навчити всього про що вчать у школах українознавства. В більшості випадків батьки не мають ані часу, ані відповідного знання. Школа українознавства рівночасно допомагає нам, молоді, краще зрозуміти наше українське походження.

Українська школа, на мою думку, потрібна ще й тому, що ті діти, що ходять до школи, більше приймають участь в житті української громади як ті, що до школи не ходять чи не ходили. Та молодь, що ходить до школи, належить до різних організацій та клубів, і приймає участь в українських хорах, оркестрах та танцювальних і драматичних гуртках. Вона бере участь в концертах, академіях, апелях і парадах. Та молодь, що не ходила до школи чи не ходить, цим всім не цікавиться, бо української мови не розуміє, і нічого про Україну не знає. Тому ніякої участі у житті української громади не бере. Як довго буде існувати українська школа, так довго буде розвиватися українське життя. Тому я вважаю, що українська школа для молоді українського походження є необхідною.

Маруся Луппо
Чікаго

Слухайте радіопередачу ОДУМ-у “МОЛОДА УКРАЇНА”

з радіовисильні

СНІН НА ХВІЛЯХ FM 101

в Торонто

КОЖНОІ СУБОТИ

від 6:00 до 6:30 вечора

Керівництво:

Головна Виховна Рада Коша Старших
Виховників ОДУМ-у в Канаді.

ІЗ СТОРІНОК ПРЕСИ

(З нотатника Зозулі)

КУРГАНИ РОЗПОВІДАЮТЬ. В Запорізькому музеї було відкрито виставку скарбів, що віками зберігалися в різних курганах України. Було показано дивовижні речі із золота, срібла, міді, шкіри тощо. Розшифровані написи стверджують: кам'яна статуетка ямної культури (рубіж III-IV тисячоліття до н.е.), напис на денці чорнолакової мисочки (IV століття до н.е.), золоті скітські прикраси (IV століття до н.е.), кам'яні сокири і булава катакомбної культури (I половина II століття до н.е.).

Скіти пропримались на нашій території майже 1000 років. Але вічного в світі немає. Першого нищівного удару завдали скітам сармати, які посунули на них із-за Дону. Вони запровадили стремена для кінноти. Скітський меч-акінак міг лише колоти, сарматський — рубав, до того ж він був чи не втрое довший. Ось цим мечем, який тепер мирно лежить у вітрині, було покладено край скітському пануванню в Причорномор'ї.

ПІД ЧАС РОЗКОПОК на остріві Хортиці знайдено культурний шар XII-XIII століття: уламки великих чавунних казанів місткістю понад вісімдесят літрів, на конечники стріл, прикраси кінської зброй тощо.

Металографічний аналіз засвідчив, що ці предмети виготовлено з місцевого металу і, як на той час, рівень технології був досить високий. Чавун виплавляли з руди, яку привозили Дніпром з берегів річки Саксагані та з балки Дубової (тепер Криворіжжя, Дніпропетровської області).

РОЗКОПЮЧИ СТЕПОВУ МОГИЛУ поблизу села Новопилипівки під Мілітополем, працівники краєзнавчого музею натрапили на поховання ремісника, одного з племен гунів, що почувало тут у V столітті нашої ери. Знайдено там казани, злитки міді й обрізки мідного листа. Очевидно, ремісник був ливарником-мідником і забезпечував потреби племені в металевих виробах.

ЩОДНЯ НА ЗЕМЛІ видобувають понад 350 тисяч тонн солі. Середньорічна потреба в ній становить 7,5 кг на душу населення.

До Росії й на Україну сіль тривалий час завозили з-за кордону. Чумаки доставляли її з Криму на возах, запряжених волами. Тільки в другій половині XVIII століття розпочалося соляне виробництво в Росії. Сировини для нього було хоч греблю гати.

У нас час сільницю країни стала шахта в Донбасі. Соляне родовище простяглося там на десятки кілометрів. Тепер Слов'янський солевиварювальний комбінат виготовляє добре відому білосніжну "Екстру".

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ПОШТОВІ МАРКИ відомі по всьому світі. Портрет Т. Шевченка пензля І. Крамського сподобаємо на одній із перших марок "Пошти У.С.Р.-Р." за 1922 рік. Цей же портрет є на марках, виданих 1961 і 1964 років.

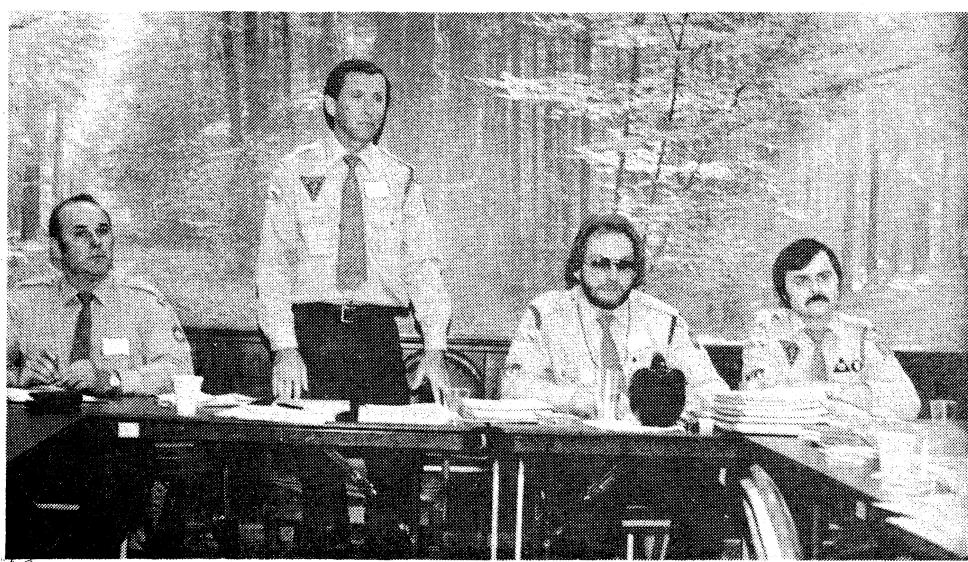
На марці, випущеній 1961 р., бачимо хату, в якій минуло дитинство Т. Шевченка. Її зображення залишив поет в альбомі, відвідавши рідну Керилівку вже в зрілому віці.

У 1840 році вперше з'явилась славетна книга "Кобзар". Це видання подано на марці 1961 року.

1842 р. Т. Шевченко створив картину "Катерина". Її можна бачити на марці 1957 р.

1858 р. Т. Шевченко намалював портрет свого друга М. Щепкіна, відтвореного на поштовій марці 1963 р.

У 80-Х РОКАХ МИNUЛОГО СТОЛІТТЯ т-во ім. Т. Шевченка через Д. Яворницького звернулося до І. Репіна з проханням намалювати портрет великого Кобзаря для музею на Чернечій горі. Це звернення не випадкове: адже за неповним переліком, з-під руки Репіна вийшло близько 180 картин та етюдів, присвячених Україні. Коли художник завершив роботу, оригінал передали на зберігання редакції журналу "Київська старина", а до Києва надіслали копію.

Президія 21-ої Конференції ЦК ОДУМ-у.

Зліва направо: О. Харченко,
В. Педенко, Ю. Смик
і В. Войтихів. 1978.

Фото О. Пошиванника

**АБІТУРІЕНТИ-ОДУМІВЦІ
ЧІКАГО**

Малий відсоток української молоді в Чікаго належить до молодечих організацій. Але майже вся молодь, що належить до них, ходить чи ходила до шкіл українознавства. Деякі з них, закінчивши школу, вже самі учатъ інших. Одумівська молодь Чікаго ретельно береться до науки українознавства й не пасе задніх. Цього року закінчило десяту клясу школи українознавства при парафії української православної церкви святого Володимира такі одумівці: Оля Татко, Валя Скиба, Маруся Луппо та Тарас Коновал. Олю Татко й Валю Скибу відзначено за дуже добре кінцеві оцінки з письмового та усного іспитів. Їм вручено плиту оркестри "Веселі часи". П'ять членів учнів-абітурієнтів, які впродовж цілого року мали дуже добре оцінки з усіх шести предметів, дістали похвальні грамоти та чеки на 25 доларів від Українського Народного Союзу. Маруся Луппо та Тарас Коновал — одумівці Чікаго, належали до п'яти відмінників. Попереднього року з одумівців школу українознавства закінчили Орися Завертайло, Катя Косик та Лариса Яскевич. Одною з відмінниць була Лариса Яскевич.

Одумівці-абітурієнти Чікаго. Зліва направо: Оля Татко, Маруся Луппо, Валя Скиба та спереду Тарас Коновал.

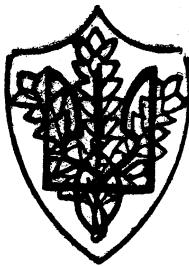

Гурток "Лісова пісня"
на 12-ім таборі виховників
перед збіркою.

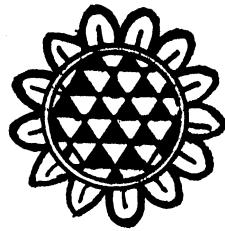
Зліва направо: Наталка Гурська,
Оля Попов, Маруся Луппо,
Наталка Лиса, Оля Шевченко
і Наталка Чернів.

Оселя "Україна"
24-го червня 1978.

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

ВЕРЕСЕНЬ

Ходять хмарки в небі синім.
Місяць Вересень прийшов.
Сповнивсь вереском пташиним
тихий затишок дібров.

Позлітавши у зграї,
різне птаство молоде
в крилах сили набирає
і відльоту в вирій жде.

Бо пташки дзвінкого голосі
знають — літа вже нема.
Хоч і тепло ще, та осінь
вже підходить жартома.

І, набравшись сил за літо,
галасливі, як пташки,
знов ідуть до школи діти
і сідають за книжки.

Н. Л. Забіла

ЯКБИ

От якби ми під вербою
Не зустрілися з тобою,

І якби не роздягались,
І якби ми не купались,

І якби у глибині
Не було пенька на дні,

І якби про те ми знали,
І якби ми не пірнали,

І якби не всі якби,—
Не набили б ми лоби!

Г. Бойко

ДОЩ

(уривок)

Тихо й нудно і спека пекельна...
Нікуди вже далі — ось-ось має щось трапитись.

І десь далеко, за темною смugoю лісу, обізвався грім.

Щось насувало грізне.

Потемніло, завітрило, закрутила курява.

Гримнуло близче, немов звалив хтось на поміст деревину, загуркотіло й покотилося у небі.

Вітер ущух. Між листом зашелестів густий, рівний дощ. А на небі зчинилася гуркотнява: кидало колоддям, ламало, трощило і луною розкочувавсь гук над хмарами по широких небесних просторах.

А з-під тієї тарахкотні тихо сіявся на прив'яле листя, на присмажені трави й хліба, як з-під каміння у млині борошно на кіш, дрібний, як роса, холодний дощ.

Тихо шуміла трава під бризками, захлинаючись, ковтала воду сухая земля, пирскalo й плюскотіло віття на дереві.

Вип'яли лани проти хмар широкі груди й заниміли: сипте, хмари, давайте, до живого промочіть мое жагуче серце...

Хмара сіяла й сіяла — щедро, не жалуючи.

С. В. Васильченко

(1879-1932)

СКОРОМОВКИ

ПРО МИЛУ І МИЛО

Мила	З рук	Мама
Милитись	Не змила.	З Мили
Не вміла, —	Мама	Змила
Мила	Милила	Мило.
Мило	Уміло —	

**

На дворі трава, на траві дрова,
Не рубай дрова на траві двора.

Гурток "Сірі вовки"
на 12-ім таборі виховників
на вечірній збірці

Зліва направо:
Степан Фурсик, Володимир
Співак, Гриць Кревсун,
Андрій Візнюк, Гриць
Гаврилюк, Юрій Швець,
Дмитро Ноженко і Марко
Сидоренко.

Оселя "Україна"
24-го червня 1978 р.

Катя Якута

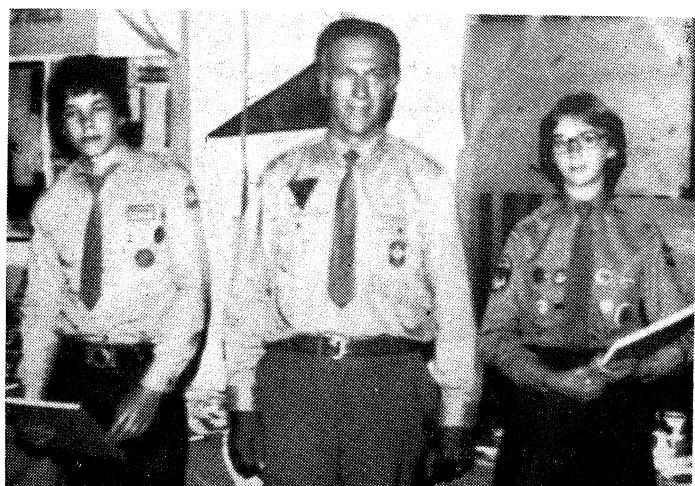
УСПІХИ ОДУМІВКИ

Каті Якуті — 13 років. Вона "на відмінно" закінчила 1-ий рік курсів українознавства ім. І. Котляревського при православній катедральній громаді святого Володимира в Торонто і початкову державну школу (8-му кл.).

Юнодумівка Катя належить до роя "Червоні маки", успішно здала першу одумівську пробу і була присутня на всіх заняттях й імпрезах. За її активність вона була нагороджена одумівським альманахом на закінченні сезону праці.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У вірші "Річка" М. Т. Рильського на Сторінці Юного ОДУМ-у в "М. У.", ч. 269, треба викреслити сьому стрічку — І співи тут, і сміх.

Після вручення Альманахів - Збірників 1950-1965 одумівцям за взірцеве відвідування занять по суботах.

Зліва направо: Тарас Ліщина, Федір Білаш — голова ТОП в Торонто і Катя Якута. Торонто, 1978 р.

Фото І. Корця

О. ГАЙ-ГОЛОВКО

**

*На обрії вже розцвілося,
День з ніччю іде у танець.
Розчісую хмарі волосся
Місяця гребінець.*

*Іду я з коханою парком
Неначе б у ранні роки.
Зір синіх пливуть байдарки
Так тихо, як наші думки.*

*Ніч сонними блима очима,
Вогні виринають з імлі.
Здається так довго жили ми
І так мало отут прожили.*

*Та радості малотривалій
Цвісти і моїй, і твоїй,
Бо щастя велике ми мали
Пройтись по плянеті оцій.*

*Я бачу ридання жмути,
Тяжкої розпуки сліди...
Багато хотіло тут бути,
Ta їх не пустили сюди.*

СЕРЕД НОВИХ КНИЖОК

I. С. Мухин — ЗА ВІРУ БАТЬКІВ — (Уніяти в художніх творах В. Г. Короленка). Чікаро, 1976. 139 сторінок. Монографія, видання Українського Католицького Університету ім. Климентія Папи в Римі.

Серія Філософічно-Гуманістичного Факультету — том XIII. Праця Філії Українського Католицького Університету в Чікаро — вип. 1.

Пилип Вакуленко — У ЦАРСТВІ КОРАЛІВ. Видання Українського видавництва "Австралія", Аделаїда - Мельбурн, 1977. 40 сторінок. Фотографії, ілюстрації та їх розміщення в книжці, виконані автором.

Поль Половецький — ГЕЄННА ОГНЕННА та інші документальні праці до "Книги буття" українського народу.

Видання "Нашої Батьківщини", Маунт Дейл, 1976, 248 стор. Книжка про голодомор України в 1933 році.

Докія Гуменна — МИНУЛЕ ПЛИВЕ В ПРИЙДЕШНЄ. — Розповідь про Трипілля. Нью-Йорк, 1978. Видання Української Вільної Академії Наук у США. 384 сторінки. Книжка присвячена далекому минулому України з шостого-четвертого тисячоліття перед Р.Х.

МИНУЛЕ ПЛИВЕ В ПРИЙДЕШНЄ

Нова книжка Докії Гуменної

У видавництві Української Вільної Академії Наук у США вийшла книжка Докії Гуменної **МИНУЛЕ ПЛИВЕ В ПРИЙДЕШНЄ**, присвячена далекому минулому України з шостого-четвертого тисячоліття до наших днів. Авторка у популярному викладі оповідає про перебіг вивчення трипільської культури від часу її знайдення до найновіших сенсаційних відкрить. Перед читачем проходить невідома нам досі прадавня історія нашої землі — виникнення, розвиток — розквіт, а потім і заник цієї багатої культури. Оповідь підтверджена ілюстраціями — зразками цієї культури, виконаними із сейфів землі. Ці ілюстрації рясно доповнюють оповідь — текст.

Дані для повісті взято із важких фоліантів, з монографій, із звітів та статей у археологічних публікаціях, від найдавніших до найновіших.

У другій частині повісті авторка ставить питання: чи можемо взяжати трипільців нашими предками? І дає на це свою відповідь.

В кінці книжки подано перелік наукових праць, що ними керувалася авторка у своїй візії і що може послужити орієнтиром для тих, які захочуть знати більше про цю, далеку ще не вивчену, надзвичайно цікаву добу.

Книжка має 384 стор., 605 ілюстрацій, у твердій оправі. Ціна — 10.00. До набуття:

D. HUMENNA

c/o The Ukrainian Academy of Arts
and Sciences in the U.S. Inc.

206 West 100th Street, New York, N.Y. 10025, USA

Відповіді на питання зі стор. 11-ої

- 1) Волгою і Дунаєм, 2) Прип'ять, 3) Харків,
- 4) Говерля, 5) на східному Поліссі, 6) Симферопіль, 7) степовій, 8) степу, 9) На південний захід, 10) в Карпатах.

ДО УВАГИ БАНДУРИСТІВ

Якщо ви потребуєте чехол на бандуру, можете замовити його у нас.

Висилайте розмір бандури і 25 дол. завдатку. Повна ціна чохла 40 дол. За два тижні ви дістанете його.

Маю також тверду протекцію для струн.

Замовлення присилати на адресу:

Mr. W. MURNA
17179 Woodbine
Detroit, Mich. 48219, USA
Tel. 1-313-533-7197

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1.

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні щадничі пляни **7-8½ %**
- Дає малі і великі особисті моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурасію на заощадження до \$ 2.000 на позички до \$10.000 після вимог КЮМІС
- Має чеки особисті даром і для подорожуючих
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду даром
- Дає різні фінансові поради
- Дає пашпортові гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу
- Дає добре кредитові звіти
- 27 років на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени і щадіть ще ніж Вам треба позички, малої чи великої
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

BRANCH OFFICE:

2258 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6S 1N9
Tel. 763-5575

ГУМОР

**

Дама жаліється лікареві на безсонницю. Лікар запитує:

— Не можете звечора заснути, чи рано прокидаєтесь?

— Та ні. І рано засипаю, і довго ранком сплю, а от ніяк не можу заснути по обіді.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Нев'янучий вінок на могилу св. п. К. М. Міщенко, Монреаль, Канада	\$100.00
Збірка на весіллі Шерил і Володимира Антоненків, Філадельфія, США	58.00
Нев'янучий вінок на могилу св. п. Олексія Северина, Лондон, Онт., Канада	40.00
З поправин на весіллі п-ва Філенко, Ст. Кетерінг, Онт., Канада	40.00
Єфим і Надія Омельченки в 50-ту річницю подружнього життя, Грімсбі, Онт., Канада	25.00
Лисик Олена, Ошава, Онт., Канада	27.50
Зінченко Олександер, Чікаро, Ілл., США	10.00
Вовкодав Ліда, Каледон, Онт., Канада	7.50
Погуляй Тамара, Лорейн, Огайо, США	7.50
Казанівський Остап, Ст. Кетерінг, Онт., Канада	7.50
Колькін Г., Гамільтон, Канада	5.00
Шевченко Г., Клірв'ю, Австралія	5.00
Кайдан Іван, Севен Гіллс, Огайо, США	4.50
Байрачний Петро, Micicara, Онт., Канада	2.50
Малик Семен, Віловдейл, Онт., Канада	2.50
Захарчук Андрій, Філадельфія, Пен., США	2.50
Штентель Микола, Пуласкі, Н. Й., США	2.50
Шинкар Петро, Філадельфія, Пол., США	2.50

Жертводавцям і прихильникам "М. У." щира подяка!

Ред. і адмін. "М. У."

**

— Я знаю таке межигір'я, в якому на локтик: "раз, два, три,— луна відповідає: чотири, п'ять, шість".

— То ще нічого. А я знаю таке, в якому, коли ти чхнеш, луна відповідає: "На здоров'я!"

**

Під час розводу однієї пари суддя звертається до жінки:

— Було ж у вашого чоловіка щось захоплююче, коли ви виходили за нього заміж?

— Та було, але тепер з того не залишилося ані цента.

Жінка до чоловіка:

— Наближається 25-ліття нашого одруження. Чим би нам його відмітити?

Чоловік: — Пропоную однохвілинною мовчанкою.

Ціна 75 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:

МОЛОДА УКРАЇНА

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA

M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

83 SIX POINT ROAD
TORONTO, ONT.
M8Z 2X3

24-годинна скора і солідна
обслуга!

Чищення і направа форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі

Тел.: 231-2281
231-2282

Обслуга гарантована!

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів

як також різних фасонів
і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО - ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

що нараховує понад 24 тисячі членів і понад \$9,500.000.00
членського майна.

Український Робітничий Союз має добірні найновішого типу поліси обезпечення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів. Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму українському народові морально і матеріально в його стремлінні визволитися з чужого поневолення і здобути самостійну, соборну, демократичну Україну. Помагає матеріально освітньо-культурним, видавничим, церковним та спортивним справам. Помагає матеріально незаможним, здібним в науці, українським студентам у вищих школах. Видає свій, демократичного напрямку часопис-тижневик "Народня Воля" українською і англійською мовами та англомовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному природньому озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою в Кетскільських Горах в Глен Спей, Н. Й.

Головний осідок УРСоюзу:

440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U. S. A.

Телефони: 342-0937 або 347-5649